

A PÉLDABESZÉDEK

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							

FEJEZET 1

- S**alamonnak, Dávid fiának, Izráel királyának példabeszédei,
- ² Bölcseség és erkölcsnek tanulására, értelmes beszédek megértésére;
- ³ Okos fenytéknek, igazságnak és ítéletnek és becsületességnek megnyerésére;
- ⁴ Együgyűeknek eszesség, gyermeknek tudomány és meggondolás adására.
- ⁵ Hallja a bölcs és öregbítse az ő tanulságát, és az értelmes szerezzen érett tanácsokat.
- ⁶ Példabeszédnek és példázatnak, bölcsök beszédeinek és találós meséinek megértésére.
- ⁷ Az Úrnak félelme feje a bölcseségnek; a bölcseséget és erkölcsi tanítást a bolondok megújtálják.
- ⁸ Hallgasd, fiam, a te atyádnak erkölcsi tanítását, és a te anyádnak oktatását el ne hagyd.
- ⁹ Mert kedves ékesség lesz a te fejednek, és aranyláncz a te nyakadra.
- ¹⁰ Fiam, ha a bűnösök el akarnak csábítani téged: ne fogadd beszédöket.
- ¹¹ Ha azt mondják: jere mi velünk, leselkedjünk vér után, rejtezzünk el az ártatlan ellen ok nélkül;
- ¹² Nyeljük el azokat, mint a sír elevenen, és egészen, mint a kik mélységbe szállottak;
- ¹³ Minden drága marhát nyerünk, megtöltjük a mi házainkat zsákmánnyal:
- ¹⁴ Sorsodat vesd közénk; egy erszényünk legyen mindnyájunknak:
- ¹⁵ Fiam, ne járj egy úton ezekkel, tartóztasd meg lábaidat ösvényüktől;
- ¹⁶ Mert lábaik a gonoszra futnak, és sietnek a vérnek ontására.
- ¹⁷ Mert hiába vetik ki a hálót minden szárnyas állat szemei előtt:
- ¹⁸ Ezek mégis vérök árán is ólálkodnak, lelkek árán is leselkednek;
- ¹⁹ Ilyen az útja minden kapzsi embernek: gazdájának életét veszi el.
- ²⁰ A bölcsesség künn szerül-szerte kiált; az utczákon zengedezteti az ő szavát.
- ²¹ Lärmás utcafölkön kiált a kapuk bemenetelin, a városban szólja az ő beszédit.
- ²² Míglen szeretitek, oh ti együgyűek az együgyűséget, és gyönyörködnek a csúfolók csúfolásban, és gyűlölik a balgatagok a tudományt?!
- ²³ Térjetek az én dorgálásomhoz; ímé közlöm veletek az én lelkemet, tudtotokra adom az én beszédimet néktek.
- ²⁴ Mivelhogy hívtalak titeket, és vonakodtatok, kiterjesztém az én kezemet, és senki eszébe nem vette;
- ²⁵ És elhagyátok minden én tanácsomat, és az én feddésemmel nem gondoltatok:

- ²⁶ Én is a ti nyomorúságtokon nevetek, megcsúfollak, mikor eljő az, a mitől féltetek.
- ²⁷ Mikor eljő, mint a vihar, az, a mitől féltetek, és a ti nyomorúságtok, mint a forgószél elközelget: mikor eljő ti reátok a nyomorgatás és a szorongatás.
- ²⁸ Akkor segítségül hívnak engem, de nem hallgatom meg: keresnek engem, de meg nem találják.
- ²⁹ Azért hogy gyűlölték a bölcseséget, és az Úrnak félelmét nem választották.
- ³⁰ Nem engedtek az én tanácsomnak; megvetették minden én feddésemet.
- ³¹ Esznek azért az ő útjoknak gyümölcséből, és az ő tanácsokból megelégednek.
- ³² Mert az együgyűeknek pártossága megöli őket, és a balgatóknak szerencséje elveszti őket.
- ³³ A ki pedig hallgat engem, lakozik bátorsággal, és csendes lesz a gonosznak félelmétől.

FEJEZET 2

- F**iam! ha beveszed az én beszédimet, és az én parancsolatimat elrejtéd magadnál,
- ² Ha figyelmeztetvén a bölcsességre a te füleidet, hajtod a te elmédet az értelemre,
- ³ Igen, ha a bölcsességért kiáltasz, és az értelemért a te szódat felemeled,
- ⁴ Ha keresed azt, mint az ezüstöt, és mint a kincseket kutatod azt:
- ⁵ Akkor megérted az Úrnak félelmét, és az Istennek ismeretére jutsz.
- ⁶ Mert az Úr ad bölcseséget, az ő szájából tudomány és értelem származik.
- ⁷ Az igazaknak valóságos jót rejteget, paizst a tökéletesen járóknak,
- ⁸ Hogy megőrizze az igazságnak útait, és kegyeseinek útját megtartja.
- ⁹ Akkor megérted az igazságot, és törvényt és becsületességet, és minden jó utat.
- ¹⁰ Mert bölcsesség megy a te elmédbe, és a tudomány a te lelkedben gyönyörűséges lesz.
- ¹¹ Meggondolás örökös feletted, értelem őriz téged,
- ¹² Hogy megszabadítson téged a gonosznak útától, és a gonoszságszóló férfiútól;
- ¹³ A kik elhagyják az igazságnak útát, hogy járjanak a setétségnek útain.
- ¹⁴ A kik örülnek gonoszt cselekedvén, vígadnak a gonosz álnokságokon.
- ¹⁵ A kiknek ösvényeik görbék, és a kik az ő útaikban gonoszok.
- ¹⁶ Hogy megszabadítson téged a nem hozzád tartozó asszonytól, az idegentől, a ki az ő beszédével hízlik,
- ¹⁷ A ki elhagyja az ő ifjúságának férjét, és az ő Istenének szövetségéről elfelejtkezik;
- ¹⁸ Mert a halálra hanyatlik az ő háza, és az ő ösvényei az élet nélkül valókhöz.
- ¹⁹ Valakik mennek ahhoz, nem térnek meg, sem meg nem nyerhetik az életnek útait.
- ²⁰ Hogy járj a jóknak útjokon, és az igazaknak ösvényeit kövessed.
- ²¹ Mert az igazak lakják a földet, és a tökéletesek maradnak meg rajta.
- ²² A gonoszok pedig a földről kivágytatnak, és a hitetlenül cselekedők kiszaggatnak abból.

FEJEZET 3

- F**iam! az én tanításomról el ne felejtkezzél, és az én parancsolatimat megőrizze a te elméd;
- ² Mert napoknak hosszú voltát, és sok esztendő életet, és békességet hoznak néked bőven.
- ³ Az irgalmasság és igazság ne hagyjanak el téged: kösd azokat a te nyakadra, írd be azokat a te szívednek táblájára;
- ⁴ Így nyersz kedvességet és jó értelmet Istennek és embernek szemei előtt.
- ⁵ Bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből; a magad értelmére pedig ne támaszkodjál.
- ⁶ Minden te útaidban megismered őt; akkor ő igazgatja a te útaidat.
- ⁷ Ne légy bölcs a te magad ítélete szerint; féld az Urat, és távozzál el a gonosztól.
- ⁸ Egészség lesz ez a te testednek, és megújulás a te csontaidnak.
- ⁹ Tiszteld az Urat a te marhádból, a te egész jövedelmed zsengejéből.
- ¹⁰ Eképen megtelnek a te csûreid elégséggel, és musttal áradnak el sajtód válúi.
- ¹¹ Az Úrnak fenyítését fiam, ne útáld meg, se meg ne únd az ő dorgálását.
- ¹² Mert a kit szeret az Úr, megdorgálja, és pedig mint az atya az ő fiát a kit kedvel.
- ¹³ Boldog ember, a ki megnyerte a bölcseséget, és az ember, a ki értelmet szerez.
- ¹⁴ Mert jobb ennek megszerzése az ezüstnek megszerzésénél, és a kiásott aranynál ennek jövedelme.
- ¹⁵ Drágább a fényes kárbunkulusoknál, és minden te gyönyörűségeid nem hasonlíthatók hozzá.
- ¹⁶ Napoknak hosszúsága van jobbában, baljában gazdagság és tisztesség.
- ¹⁷ Az ő útai gyönyörűséges utak, és minden ösvényei: békesség.
- ¹⁸ Életnek fája ez azoknak, a kik megragadják, és a kik megtartják boldogok!
- ¹⁹ Az Úr bölcseséggel fundálta a földet, erősítette az eget értelemmel.
- ²⁰ Az ő tudománya által fakadtak ki a mélységből a vizek, és a felhők csepegnek harmatot,
- ²¹ Fiam, ne távozzanak el a te szemeidtől, őrizd meg az igaz bölcseséget, és a meggondolást!
- ²² És lesznek ezek élet a te lelkednek, és kedvesség a te nyakadnak.
- ²³ Akkor bátorsággal járod a te útadat, és a te lábadat meg nem ütöd.
- ²⁴ Mikor lefekszel, nem rettegsz; hanem lefekszel és gyönyörűséges lesz a te álmod.
- ²⁵ Ne félj a hirtelen való félelemtől, és a gonoszok pusztításától, ha eljő;
- ²⁶ Mert az Úr lesz a te bizodalmad és megőrzi a te lábadat a fogságtól.
- ²⁷ Ne fogd meg a jótéteményt azoktól, a kiket illet, ha hatalmadban van annak megcselekedése.
- ²⁸ Ne mondd a te felebarátodnak: menj el, azután térj meg, és holnap adok; holott nálad van, a mit kér.
- ²⁹ Ne forralj a te felebarátod ellen gonoszt, holott ő együtt ül bátorságosan te veled.
- ³⁰ Ne háborogj egy emberrel is ok nélkül, ha nem illetett gonosszal téged.
- ³¹ Ne irigykedjél az erőszakos emberre, és néki semmi útát ne válaszd.
- ³² Mert útálja az Úr az engedetlen; és az igazakkal van az ő titka.
- ³³ Az Úrnak átka van a gonosznak házán; de az igazaknak lakhelyét megáldja.
- ³⁴ Ha kik csúfolók, ő megcsúfolja azokat; a szelídeknek pedig ad kedvességet.
- ³⁵ A bölcsök tisztességet örökölnek; a bolondok pedig gyalázatot aratnak.

FEJEZET 4

Halljátok meg, fiaim, atyátok erkölcsi tanítását, és figyelmezzetek az értelemnek megtudására.

² Mert jó tanulságot adok néktek; az én tudományomat el ne hagyjátok.

³ Mert én atyámnak fia voltam, gyenge és egyetlenegy az én anyám előtt.

⁴ Tehát tanított engem, és mondá nékem: tartsa meg az én beszédemet a te elméd, hogy megtartván az én parancsolatimat, élj;

⁵ Szerezz bölcseséget, szerezz eszességet; ne felejtkezzél el, se el ne hajolj az én számnak beszéditől.

⁶ Ne hagyd el azt, és megtart téged; szeresd azt, és megőriz téged.

⁷ A bölcsesség kezdete ez: szerezz bölcseséget, és minden keresményedből szerezz értelmet.

⁸ Magasztald fel azt, és felmagasztal téged; tiszteltté tesz téged, ha hozzád öleled azt.

⁹ Ád a te fejednek kedvességnek koszorúját; igen szép ékes koronát ád néked.

¹⁰ Hallgasd, fiam, és vedd be az én beszédimet; így sokasulnak meg néked a te életednek esztendei.

¹¹ Bölcsességnek útára tanítottalak téged, vezettelek téged az igazságnak ösvényin.

¹² Mikor jársz, semmi nem szorítja meg a te járásodat; és ha futsz, nem ütközel meg.

¹³ Ragaszkodjál az erkölcsi tanításhoz, ne hagyd el; őrizd meg azt, mert az a te életed.

¹⁴ A hitetleneknek útjára ne menj, se ne járj a gonoszok ösvényén.

¹⁵ Hagyd el, át ne menj rajta; térj el tőle, és menj tovább.

¹⁶ Mert nem alhatnak azok, ha gonoszt nem cselekesznek: és kimegy szemükből az álom, ha mást romlásra nem juttatnak.

¹⁷ Mert az istentelenségnek étkét eszik, és az erőszakételnek borát iszszák.

¹⁸ Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a hajnal világossága, mely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig.

¹⁹ Az istentelenek útja pedig olyan, mint a homály, nem tudják miben ütköznek meg.

²⁰ Fiam, az én szavaimra figyelmezz, az én beszédimre hajtsd füledet.

²¹ Ne távozzanak el a te szemeidtől, tartsd meg ezeket a te elmédben.

²² Mert életök ezek azoknak, a kik megnyerik, és egész testöknek egészség.

²³ Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet.

²⁴ Vesd el tőled a száj hamisságát, és az ajkak álnokságát távoztasd el magadtól.

²⁵ A te szemeid előre nézzenek, és szemöldökid egyenest magad elé irányuljanak.

²⁶ Egyengesd el lábaid ösvényit, s minden te útaid állhatatosak legyenek.

²⁷ Ne térj jobbra, se balra, fordítsd el a te lábadat a gonosztól.

FEJEZET 5

Fiam! az én bölcsességemre figyelmezz, az én értelmemre hajtsd a te füledet,

² Hogy megtartsd a meggondolást, és a tudományt a te ajakid megőrizték.

³ Mert színmézet csepeg az idegen asszony ajka, és símább az olajnál az ő ínye.

⁴ De annak vége keserű, mint az ürm, éles, mint a kétélű tör.

⁵ Az ő lábai a halálra mennek, az ő léppei a sírba törekszenek.

- ⁶ Az életnek útját hogy ne követhesse, ösvényei változókká lettek, a nélkül, hogy ő eszébe venné.
- ⁷ Most azért, fiaim, hallgassatok engem, és ne távozzatok el számnak beszéditől!
- ⁸ Távoztasd el attól útadat, és ne közelgess házának ajtajához,
- ⁹ Hogy másoknak ne add a te ékességedet, és esztendeidet a kegyetlennek;
- ¹⁰ Hogy ne az idegenek teljenek be a te marháiddal, és a te keresményed más házába ne jusson.
- ¹¹ Hogy nyögnöd kelljen életed végén, a mikor megemésztetik a te húsdod és a te tested,
- ¹² És azt kelljen mondanod: miképen gyűlöltem az erkölcsi tanítást, és a fenyítéket útálta az én elmém,
- ¹³ És nem hallgattam az én vezetőim szavát, és az én tanítóimhoz nem hajtottam fületem!
- ¹⁴ Kevés híja volt, hogy minden gonoszságba nem merültem a gyülekezetnek és községnek közepette!
- ¹⁵ Igyál vizet a te kútadból, és a te forrásod közepiből folyóvizet.
- ¹⁶ Kifolynak-e a te forrásid, az utcákra a te vized folyásai?
- ¹⁷ Egyedül tied legyenek, és nem az idegenekéi veled.
- ¹⁸ Legyen a te forrásod áldott, és örvendezz a te ifjúságod feleségének.
- ¹⁹ A szerelmes szarvas, és kedves zerge; az ő emlői elégítsenek meg téged minden időben, az ő szerelmében gyönyörködjél szüntelen.
- ²⁰ És miért bujdosnál, fiam, az idegen után, és ölelnéd keblét az idegennek?
- ²¹ Mert az Úrnak szemei előtt vannak mindenkinek útai, és minden ösvényeit ő rendeli.
- ²² A maga álnokságai fogják meg az istentelent, és a saját bűnének köteleivel kötöztetik meg.
- ²³ Ő meghal fenyíték híján, és bolondságának sokasága miatt támolyog.

FEJEZET 6

Fiam! ha kezes lettél a te barátodért, és kezedet adván, kötelezted magadat másért:

- ² Szádnak beszédei által estél törbe, megfogattattál a te szádnak beszédével.
- ³ Ezt míveld azért fiam, és mentsd ki magadat, mert a te felebarátodnak kezébe jutottál; eredj, alázd meg magadat, és kényszerítsd felebarátodat.
- ⁴ Még álmot se engedj szemeidnek, se szunnyadást szemöldökidnek,
- ⁵ Szabadítsd ki magadat, mint a zerge a vadász kezéből, és mint a madár a madarásznak kezéből.
- ⁶ Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő útait, és légy bölcs!
- ⁷ A kinek nincs vezére, igazgatója, vagy ura,
- ⁸ Nyárban szerzi meg az ő kenyerét, aratáskor gyűjti eledelét.
- ⁹ Oh te rest, meddig fekszel? mikor kelsz fel a te álmodból?
- ¹⁰ Még egy kis álom, még egy kis szunnyadás, még egy kis kéz-összefonás, hogy pihenjek;
- ¹¹ Így jő el, mint az útonjáró, a te szegénységed, és a te szűkölködésed, mint a paizsos férfiú!
- ¹² Haszontalan ember, hamis férfiú, a ki álnok szájjal jár,
- ¹³ A ki hunyorgat szemeivel; lábaival is szól, és ujjáival jelt ad.

- 14** Álnokság van az ő szívében, gonoszt forral minden időben, háborúságot indít.
- 15** Annakokáért hirtelen eljő az ő nyomorúsága, gyorsan megrontatik, s nem lesz gyógyulása.
- 16** E hat dolgot gyűlöli az Úr, és hét dolog útálat az ő lelkének:
- 17** A kevély szemek, a hazug nyelv, és az ártatlan vért ontó kezek,
- 18** Az álnok gondolatokat forraló elme, a gonoszra sietséggel futó lábak,
- 19** A hazugságlehelő hamis tanú, és a ki szerez háborúságokat az atyafiak között!
- 20** Őrizd meg, fiam, atyád parancsolatját, és anyád tanítását el ne hagyd.
- 21** Kösd azokat szívedre mindenkor, fűzd a nyakadba.
- 22** Valahová mégysz, vezérel téged, mikor aluszol, őriz téged, mikor felserkensz, beszélget te veled.
- 23** Mert szövétnek a parancsolat, és a tudomány világosság és életnek útja a tanítófeddés.
- 24** Hogy a gonosz asszonytól téged megőrizzenek, az idegen asszony nyelvének hizelkedésétől.
- 25** Ne kívánd az ő szépségét szívedben, és meg ne fogjon téged szemöldökeivel;
- 26** Mert a parázna asszony miatt jut az ember egy darab kenyérre, és más férfi felesége drága életet vadász!
- 27** Vehet-e valaki tüzet az ő kebelébe, hogy ruhái meg ne égnének?
- 28** Vagy járhat-e valaki elevenszéken, hogy lábai meg ne égnének?
- 29** Így van, valaki bemegy felebarátjának feleségéhez, nem marad büntetlen, valaki illeti azt!
- 30** Nem utálják meg a lopót, ha lop az ő kívánságának betöltésére, mikor éhezik;
- 31** És ha rajta kaptik, hétannyit kell adnia, az ő házának minden marháját érette adhatja;
- 32** A ki pedig asszonynyal paráználkodik, bolond; a ki magát el akarja veszteni, az cselekszi ezt!
- 33** Vereséget és gyalázatot nyer, és az ő gyalázatja el nem töröltetik.
- 34** Mert a féltékenység a férfiú haragja, és nem cselekszik kegyelmességgel a bosszúállásnak napján.
- 35** Nem gondol semmi váltsággal, nem nyugszik meg rajta, még ha nagy sok ajándékot adsz is neki.

FEJEZET 7

- F**iam, tartsd meg az én beszédeimet, és az én parancsolataimat rejtse el magadnál.
- 2** Az én parancsolatimat tartsd meg, és élsz; és az én tanításomat mint a szemed fényét.
- 3** Kösd azokat ujjaidra, írd fel azokat szíved táblájára.
- 4** Mondd ezt a bölcseségnek: Én néném vagy te; és az észességet ismerősödnek nevezd,
- 5** Hogy megőrizzen téged a nem hozzád tartozó asszonytól, és az ő beszédével hizelkedő idegentől.
- 6** Mert házam ablakán, a rács mögül néztem,
- 7** És láték a bolondok között, eszembe vevék a fiak között egy bolond ifjat,
- 8** A ki az utcán jár, annak szeglete mellett, a házához menő úton lépeget,
- 9** Alkonyatkor, nap estjén, és setét éjféiben.

- ¹⁰ És ímé, egy asszony eleibe jő, paráznának öltözetében, álnok az ő elméjében.
- ¹¹ Mely csélcsap és vakmerő, a kinek házában nem maradhatnak meg az ő lábai.
- ¹² Néha az utcán, néha a tereken van, és minden szegletnél leselkedik.
- ¹³ És megragadá őt és megcsókolá őt, és szemtelenségre vetemedvén, monda néki:
- ¹⁴ Hálaáldozattal tartoztam, ma adtam meg fogadásimat.
- ¹⁵ Azért jövék ki elődbe, szorgalmasan keresni a te orczádat, és reád találtam!
- ¹⁶ Paplanokkal megvettem nyoszolyámat, égyiptomi szövésű szőnyegekkel.
- ¹⁷ Beillatoztam ágyamat mirhával, áloessel és fahéjjal.
- ¹⁸ No foglaljuk magunkat bőségesen mind virradtig a szeretetben; vígadjunk szerelmeskedésekkel.
- ¹⁹ Mert nincs otthon a férjem, elment messze útra.
- ²⁰ Egy erszény pénzt vőn kezéhez; holdtöltére jő haza.
- ²¹ És elhiteté őt az ő mesterkedéseinek sokaságával, ajkainak hizelkedésével elragadá őt.
- ²² Utána megy; mint az ökör a vágóhídra, és mint a bolond, egyszer csak fenyítő békóba;
- ²³ Mígnem átjárja a nyíl az ő máját. Miképen siet a madár a törre, és nem tudja, hogy az az ő élete ellen van.
- ²⁴ Annakokáért most, fiaim, hallgassatok engem, és figyelmezzetek az én számnak beszédeire.
- ²⁵ Ne hajoljon annak útaira a te elméd, és ne tévelyegj annak ösvényin.
- ²⁶ Mert sok sebesültet elejtett, és sokan vannak, a kik attól megölettek.
- ²⁷ Sírba vívő út az ő háza, a mely levisz a halálnak hajlékába.

FEJEZET 8

- A**vagy a bölcsesség nem kiált-é, és az értelem nem bocsátja-é ki az ő szavát?
- ² A magas helyeknek tetein az úton, sok ösvény összetalálkozásánál áll meg.
- ³ A kapuk mellett a városnak bemenetelin, az ajtók bemenetelinél zeng.
- ⁴ Tinéktek kiáltok, férfiak; és az én szóm az emberek fiaihoz van!
- ⁵ Értsétek meg ti együgyűek az eszességet, és ti balgatagok vegyétek eszetekbe az értelmet.
- ⁶ Halljátok meg; mert jeles dolgokat szólok és az én számnak felnyitása igazság.
- ⁷ Mert igazságot mond ki az én ínyem, és útlat az én ajkaimnak a gonoszság.
- ⁸ Igaz én számnak minden beszéde, semmi sincs ezekben hamis, vagy elfordult dolog.
- ⁹ Mind egyenesek az értelmesnek, és igazak azoknak, kik megnyerték a tudományt.
- ¹⁰ Vegyétek az én tanításomat, és nem a pénzt; és a tudományt inkább, mint a választott aranyat.
- ¹¹ Mert jobb a bölcsesség a drágagyöngyöknél; és semmi gyönyörűségek ehhez egyenlők nem lehetnek.
- ¹² Én bölcsesség lakozom az eszességben, és a megfontolás tudományát megnyerem.
- ¹³ Az Úrnak félelme a gonosznak gyűlölése; a kevélységet és felfuvalkodást és a gonosz utat, és az álnok száját gyűlölöm.
- ¹⁴ Enyém a tanács és a valóság, én vagyok az eszesség, enyém az erő.
- ¹⁵ Én általam uralkodnak a királyok, és az uralkodók végeznek igazságot.
- ¹⁶ Én általam viselnek a fejedelmek fejedelemséget, és a nemesek, a földnek minden

birái.

17 Én az engem szeretőket szeretem, és a kik engem szorgalmasan keresnek, megtalálják.

18 Gazdagság és tisztesség van nálam, megmaradandó jó és igazság.

19 Jobb az én gyümölcsöm a tiszta aranynál és színaranynál, és az én hasznom a válogatott ezüstnél.

20 Az igazságnak után járok, és az igazság ösvényének közepén.

21 Hogy az engem szeretőknek valami valóságot adjak örökségül, és erszényeiket megtöltssem.

22 Az Úr az ő utának kezdetül szerzett engem; az ő munkái előtt régen.

23 Örök időktől fogva felkenettem, kezdettől, a föld kezdetétől fogva.

24 Még mikor semmi mélységek nem voltak, születtem vala; még mikor semmimi források, vízzel teljesek nem voltak.

25 Minekelőtte a hegyek leülepedtek volna, a halmoknak előtte születtem.

26 Mikor még nem csinálta vala a földet és a mezőket, és a világ porának kezdetét.

27 Mikor készíté az eget, ott valék; mikor felveté a mélységek színén a kerekiséget;

28 Mikor megerősíté a felhőket ott fenn, mikor erősekké lőnek a mélységeknek forrásai;

29 Mikor felveté a tengernek határit, hogy a vizek át ne hágják az ő parancsolatját, mikor megállapítá e földnek fundamentomait:

30 Mellette valék mint kézmíves, és gyönyörűsége valék mindennap, játszva ő előtte minden időben.

31 Játszva az ő földének kerekiségén, és gyönyörűségemet lelve az emberek fiaiban.

32 És most fiaim, hallgassatok engemet, és boldogok, a kik az én útaimat megtartják.

33 Hallgassatok a tudományt és legyetek bölcsek, és magatokat el ne vonjátok!

34 Boldog ember, a ki hallgat engem, az én ajtóm előtt virrasztván minden nap, az én ajtóim félfáit őrizvén.

35 Mert a ki megnyer engem, nyert életet, és szerzett az Úrtól jóakaratot.

36 De a ki vétkezik ellenem, erőszakot cselekszik az ő lelkén; minden, valaki engem gyűlöl, szereti a halált!

FEJEZET 9

Bölcsesség megépítette az ő házát, annak hét oszlopát kivágván.

2 Megölte vágnivalóit, kitöltötte borát, asztalát is elkészítette.

3 Elbocsátá az ő leányit, hívogat a város magas helyeinek tetein.

4 Ki tudatlan? térjen ide; az értelem nélkül valónak ezt mondja:

5 Jöjjetek, éljete az én étkemmel, és igyatok a borból, melyet töltöttem.

6 Hagyjátok el a bolondokat, hogy éljete, járjatek az eszességnek után.

7 A ki tanítja a csúfolót, nyer magának szidalmat: és a ki feddi a latrot, szégyenére lesz.

8 Ne fedd meg a csúfolót, hogy ne gyűlöljön téged; fedd meg a bölcset, és szeret téged.

9 Adj a bölcsnek, és még bölcsőbb lesz; tanítsd az igazat, és öregbíti a tanulságot.

10 A bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme; és a Szentnek ismerete az eszesség.

11 Mert én általam sokasulnak meg a te napjaid, és meghosszabbítják néked életednek esztendeit.

- ¹² Ha bölcs vagy, bölcs vagy te magadnak; ha pedig csúfoló vagy, magad vallod kárát.
- ¹³ Balgaság asszony fecsegő, bolond és semmit nem tud.
- ¹⁴ És leült az ő házának ajtajába, székre a városnak magas helyein,
- ¹⁵ Hogy hívja az útonjárókat, a kik egyenesen mennek útikon.
- ¹⁶ Ki együgyű? térjen ide, és valaki esztelen, annak ezt mondja:
- ¹⁷ A lopott víz édes, és a titkon való étel gyönyörűséges!
- ¹⁸ És az nem tudja, hogy ott élet nélkül valók vannak; és a pokol mélyébe esnek az ő hivatalosai!

FEJEZET 10

Salamon bölcs mondásai. A bölcs fiú örvendezteti az ő atyját; a bolond fiú pedig szomorúsága az ő anyjának.

- ² Nem használnak a gonoszság kincsei; az igazság pedig megszabadít a halálból.
- ³ Az Úr nem hagyja éhezni az igaznak lelkét; az istenteleneknek kívánságát pedig elveti.
- ⁴ Szegénynyé lesz, a ki cselekszik rest kézzel; a gyors munkások keze pedig meggazdagít.
- ⁵ Gyűjt nyárban az eszes fiú; álomba merül az aratás idején a megszegényítő fiú.
- ⁶ Áldások vannak az igaznak fején; az istentelenek szája pedig erőszakot fed be.
- ⁷ Az igaznak emlékezete áldott; a hamisaknak neve pedig megrothad.
- ⁸ A bölcs elméjű beveszi a parancsolatokat; a bolond ajkú pedig elveszti magát.
- ⁹ A ki tökéletességben jár, bátorsággal jár; a ki pedig elferdíti az ő útát, kiismertetik.
- ¹⁰ A ki szemmel hunyorgat, bántást szerez; és a bolond ajkú elesik.
- ¹¹ Életnek kútfeje az igaznak szája; az istenteleneknek szája pedig erőszakot fedez el.
- ¹² A gyűlölség szerez versengést; minden vétet pedig elfedez a szeretet.
- ¹³ Az eszesek ajkain bölcsesség találatik; a vessző pedig a bolond hátának való.
- ¹⁴ A bölcs tudományt rejtegetnek; a bolondnak szája pedig közeli romlás.
- ¹⁵ A gazdagnak marhája az ő megerősített városa; szűkölködőknek romlása az ő szegénységök.
- ¹⁶ Az igaznak keresménye életre, az istentelennek jövedelme bűnre van.
- ¹⁷ A bölcsesség megőrizőnek útja életre van; a fenyítéket elhagyó pedig tévelyeg.
- ¹⁸ A ki elfedezi a gyűlölséget, hazug ajkú az; és a ki szól gyalázatot, bolond az.
- ¹⁹ A sok beszédben elmaradhatatlan a vétek; a ki pedig megtartóztatja ajkait, az értelmes.
- ²⁰ Választott ezüst az igaznak nyelve; a gonosznak elméje kevés erő.
- ²¹ Az igaznak ajkai sokakat legeltetnek; a bolondok pedig esztelenségökben halnak meg.
- ²² Az Úrnak áldása, az gazdagít meg, és azzal semmi nem szerez bántást.
- ²³ Miképen játék a bolondnak bűnt cselekedni, azonképen az eszes férfiúnak bölcsen cselekedni.
- ²⁴ A mitől retteg az istentelen, az esik ő rajta; a mit pedig kívánnak az igazak, meg lesz.
- ²⁵ A mint a forgószél ráfuvall, már oda van az istentelen; az igaznak pedig örökké való fundamentoma van.
- ²⁶ Minémű az eczet a fogaknak és a füst a szemeknek, olyan a rest azoknak, a kik azt elküldötték.
- ²⁷ Az Úrnak félelme hosszabbítja meg a napokat; az istenteleneknek pedig esztendeik

megrövidülnek.

²⁸ Az igazaknak reménysége öröm; az istenteleneknek várakozása pedig elvész.

²⁹ Erősség a tökéletesnek az Úrnak útja: de romlás a hamisság cselekedőinek.

³⁰ Az igaz soha meg nem mozdul; de az istentelenek nem lakják a földet.

³¹ Az igaznak szája bőségesen szól bölcsességet; a gonoszság nyelve pedig kivágatik.

³² Az igaznak ajkai azt tudják, a mi kedves; az istenteleneknek szája pedig a gonoszságot.

FEJEZET 11

Az álnok font útalatos az Úrnál; az igaz mérték pedig kedves néki.

² Kevélység jő: gyalázat jő; az alázatosoknál pedig bölcsesség van.

³ Az igazakat tökéletességek vezet; de a hitetleneket gonoszságuk elpusztítja.

⁴ Nem használ a vagyon a haragnak idején; az igazság pedig kiragad a halálból.

⁵ A tökéletesnek igazsága igazgatja az ő útát; de önnön istentelenségében esik el az istentelen.

⁶ Az igazaknak igazságok megszabadítja őket; de az ő kívánságokban fogatnak meg a hitetlenek.

⁷ Mikor meghal az istentelen ember, elvész az ő reménysége; a bűnösök várakozása is elvész.

⁸ Az igaz a nyomorúságból megszabadul; az istentelen ő helyette beesik abba.

⁹ Szájával rontja meg a képmutató felebarátját; de az igazak a tudomány által megszabadulnak.

¹⁰ Az igazak javán örül a város; és mikor elvesznek az istentelenek, örvendezés van.

¹¹ Az igazaknak áldása által emelkedik a város; az istentelenek szája által pedig megromol.

¹² Megútálja felebarátját a bolond; az eszes férfiú pedig hallgat.

¹³ A rágalmozó megjelenti a titkot; de a hűséges lelkű elfedezi a dolgot.

¹⁴ A hol nincs vezetés, elvész a nép; a megmaradás pedig a sok tanácsos által van.

¹⁵ Teljességgel megrontatik, a ki kezes lesz idegenért; a ki pedig gyűlöli a kezességet, bátorságos lesz.

¹⁶ A kedves asszony megtartja a tiszteletet, a hatalmaskodók pedig megtartják a gazdagságot.

¹⁷ Ő magával tesz jól a kegyes férfiú; a kegyetlen pedig öntestének okoz fájdalmat.

¹⁸ Az istentelen munkál álnok keresményt; az igazságszerzőnek pedig jutalma valóságos.

¹⁹ A ki őszinte az igazságban, az életére -, a ki pedig a gonoszt követi, az vesztére míveli azt.

²⁰ Útalatosok az Úrnál az álnok szívűek; kedvesek pedig ő nála, a kik az ő útjokban tökéletesek.

²¹ Kézadással erősítem, hogy nem marad büntetlen a gonosz; az igazaknak pedig magva megszabadul.

²² Mint a disznó orrában az aranyperecz, olyan a szép asszony, a kinek nincs okossága.

²³ Az igazaknak kívánsága csak jó, az istentelenek várakozása pedig harag.

²⁴ Van olyan, a ki bőven adakozik, és annál inkább gazdagodik; és a ki megtartóztatja a járandóságot, de ugyan szűkölködik.

- ²⁵ A mással jóltevő ember megkövéredik; és a ki mást felüldít, maga is üdül.
- ²⁶ A ki búzáját visszatartja, átkozza azt a nép; annak fején pedig, a ki eladja, áldás van.
- ²⁷ A ki jóra igyekezik, jóakaratot szerez: a ki pedig gonoszt keres, ő magára jő az.
- ²⁸ A ki bízik az ő gazdagságában, elesik; de mint a fa ága, az igazak kivirágoznak.
- ²⁹ A ki megháborítja az ő házát, annak öröksége szél lesz; és a bolond szolgája a bölcs elméjűnek.
- ³⁰ Az igaznak gyümölcse életnek fája; és lelkeket nyer meg a bölcs.
- ³¹ Ímé, az igaz e földön megnyeri jutalmát; mennyivel inkább az istentelen és a bűnös!

FEJEZET 12

- A** ki szereti a dorgálást, szereti a tudományt; a ki pedig gyűlöli a fenyítéket, oktalan az.
- ² A jó ember jóakaratot nyer az Úrtól; de a gonosz embert kárhoztatja ő.
- ³ Nem erősül meg ember az istentelenséggel; az igazaknak pedig gyökerek ki nem mozdul.
- ⁴ A derék asszony koronája az ő férjének; de mint az ő csontjaiban való rothadás, olyan a megszégyenítő.
- ⁵ Az igazaknak gondolatjaik igazak; az istentelenek tanácsa csalás.
- ⁶ Az istenteleneknek beszédei leselkednek a vér után; az igazaknak pedig szája megszabadítja azokat.
- ⁷ Leomlanak az istentelenek, és oda lesznek; az igazak háza pedig megáll.
- ⁸ Az ő értelme szerint dicsértetik a férfiú; de az elfordult elméjű útálatos lesz.
- ⁹ Jobb, a kit kevésre tartanak, és szolgája van, mint a ki magát felmagasztalja, és szűk kenyerű.
- ¹⁰ Az igaz az ő barmának érzését is ismeri, az istentelenek szíve pedig kegyetlen.
- ¹¹ A ki míveli az ő földét, megelégedik eledellel; a ki pedig követ hiábavalókat, bolond az.
- ¹² Kívánja az istentelen a gonoszok prédáját; de az igaznak gyökere ad gyümölcsöt.
- ¹³ Az ajkaknak vétkében gonosz tör van, de kimenekedik a nyomorúságból az igaz.
- ¹⁴ Az ő szájának gyümölcséből elégedik meg a férfi jóval; és az ő cselekedetének fizetését veszi az ember önmagának.
- ¹⁵ A bolondnak úta helyes az ő szeme előtt, de a ki tanácscsal él, bölcs az.
- ¹⁶ A bolondnak haragja azon napon megismertetik; elfedezi pedig a szidalmat az eszes ember.
- ¹⁷ A ki igazán szól, megjelenti az igazságot, a hamis bizonyság pedig az álnokságot.
- ¹⁸ Van olyan, a ki beszél hasonlókat a törszúrásokhoz; de a bölcsnek nyelve orvosság.
- ¹⁹ Az igazmondó ajak megáll mind örökké; a hazugságnak pedig nyelve egy szempillantásig.
- ²⁰ Álnokság van a gonosz gondolóknak szívében; a békességnek tanácsosiban pedig vígasság.
- ²¹ Nem vettetik az igaz semmi bántásba; az istentelenek pedig teljesek nyavalyával.
- ²² Útálatosok az Úrnál a csalárd beszédek; a kik pedig cselekesznek hűségesen, kedvesek ő nála.
- ²³ Az eszes ember elfedezi a tudományt; a bolondok elméje pedig kiáltja a bolondságot.
- ²⁴ A gyorsaknak keze uralkodik; a rest pedig adófizető lesz.

- ²⁵ A férfiúnak elméjében való gyötrelem megalázza azt; a jó szó pedig megvidámítja azt.
- ²⁶ Útba igazítja az ő felebarátját az igaz; de az istentelenek útja eltévelyíti őket.
- ²⁷ Nem süti meg a rest, amit vadászásával fogott; de drága marhája az embernek serénysége.
- ²⁸ Az igazságnak útjában van élet; és az ő ösvényének útja halhatatlanság.

FEJEZET 13

- A** bölcs fiú enged atyja intésének; de a csúfoló semmi dorgálásnak helyt nem ad.
- ² A férfi az ő szájának gyümölcséből él jóval; a hitetlenek lelke pedig bosszúságtétellel.
- ³ A ki megőrzi az ő száját, megtartja önmagát; a ki felnyitja száját, romlása az annak.
- ⁴ Kivánsággal felindul, de hiába, a restnek lelke; a gyorsak lelke pedig megkövéredik.
- ⁵ A hamis dolgot gyűlöli az igaz; az istentelen pedig gyűlölségessé tesz és megszégyenít.
- ⁶ Az igazság megőrzi azt, a ki útjában tökéletes; az istentelenség pedig elveszíti a bűnöst.
- ⁷ Van, a ki hányja gazdagságát, holott semmije sincsen; viszont tetteti magát szegénynek, holott sok marhája van.
- ⁸ Az ember életének váltsága lehet az ő gazdagsága; a szegény pedig nem hallja a fenyegetést.
- ⁹ Az igazak világossága vígassággal ég; de az istenteleneknek szövétneke kialszik.
- ¹⁰ Csak háborúság lesz a kevélységből: azoknál pedig, a kik a tanácsot beveszik, bölcsesség van.
- ¹¹ A hiábavalóságból keresett marha megkisebbsül; a ki pedig kezével gyűjt, megőregbíti azt.
- ¹² A halogatott reménység beteggé teszi a szívet; de a megadatott kivánság életnek fája.
- ¹³ Az ígének megútálója megrontatik; a ki pedig féli a parancsolatot, jutalmát veszti.
- ¹⁴ A bölcsnek tanítása életnek kútfeje, a halál törének eltávoztatására.
- ¹⁵ Jó értelem ad kedvességet; a hitetleneknek pedig útja kemény.
- ¹⁶ Minden eszes cselekszik bölcseséggel; a bolond pedig kijelenti az ő bolondságát.
- ¹⁷ Az istentelen követ bajba esik; a hívséges követ pedig gyógyulás.
- ¹⁸ Szegénység és gyalázat lesz azon, a ki a fenytéktől magát elvonja; a ki pedig megfogadja a dorgálást, tiszteltetik.
- ¹⁹ A megnyert kivánság gyönyörűséges a léleknek, és útálatosság a bolondoknak eltávozniok a gonosztól.
- ²⁰ A ki jár a bölcsekkel, bölcs lesz; a ki pedig magát társul adja a bolondokhoz, megromol.
- ²¹ A bűnösöket követi a gonosz; az igazaknak pedig jóval fizet Isten.
- ²² A jó örökséget hágy unokáinak; a bűnösnek marhái pedig eltétetnek az igaz számára.
- ²³ Bő étele lesz a szegényeknek az új törésen; de van olyan, a ki igazágtalansága által vész el.
- ²⁴ A ki megtartóztatja az ő vesszejét, gyűlöli az ő fiát; a ki pedig szereti azt, megkeresi őt fenytékkal.
- ²⁵ Az igaz eszik az ő kivánságának megelégedéséig; az istentelenek hasa pedig szűkölködik.

FEJEZET 14

A bölcs asszony építi a maga házát; a bolond pedig önkezelével rontja el azt.

² A ki igazán jár, féli az Urat; a ki pedig elfordult az ő útában, megútálja őt.

³ A bolondnak szájában van kevélységnek pálczája; a bölcseknek pedig beszéde megtartja őket.

⁴ Mikor nincsenek ökrök: tiszta a jászol; a gabonának bősége pedig az ökörnek erejétől van.

⁵ A hűséges tanú nem hazud; a hamis tanú pedig hazugságot bocsát szájából.

⁶ A csúfoló keresi a bölcseséget, és nincs; a tudomány pedig az eszesnek könnyű.

⁷ Menj el a bolond férfiú elől; és nem ismerted meg a tudománynak beszédét.

⁸ Az eszesnek bölcsesége az ő útának megértése; a bolondoknak pedig bolondsága csalás.

⁹ A bolondokat megcsúfolja a bűnért való áldozat; az igazak között pedig jóakarát van.

¹⁰ A szív tudja az ő lelke keserűségét; és az ő örömében az idegen nem részes.

¹¹ Az istenteleneknek háza elvész; de az igazaknak sátora megvirágzik.

¹² Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út.

¹³ Nevetés közben is fáj a szív; és végre az öröm fordul szomorúságra.

¹⁴ Az ő útából elégszik meg az elfordult elméjű; önmagából pedig jó férfiú.

¹⁵ Az együgyű hisz minden dolognak; az eszes pedig a maga járására vigyáz.

¹⁶ A bölcs félvén, eltávozik a gonosztól; a bolond pedig dühöngő és elbizakodott.

¹⁷ A hirtelen haragú bolondságot cselekszik, és a cselszövő férfi gyűlölséges lesz.

¹⁸ Bírják az esztelenek a bolondságot örökség szerint; az eszesek pedig fonják a tudománynak koszorúját.

¹⁹ Meghajtják magokat a gonoszok a jók előtt, és a hamisak az igaznak kapujánál.

²⁰ Még az ő felebarátjánál is útalatos a szegény; a gazdagnak pedig sok a barátja.

²¹ A ki megútálja az ő felebarátját, vétkezik; a ki pedig a szegényekkel kegyelmességet cselekszik, boldog az!

²² Nemde tévelyegnek, a kik gonoszt szereznek? kegyelmesség pedig és igazság a jó szerzőknek.

²³ Minden munkából nyereség lesz; de az ajkaknak beszédéből csak szűkölködés.

²⁴ A bölcsnek ékességök az ő gazdagságuk; a tudatlanok bolondsága pedig csak bolondság.

²⁵ Lelkeket szabadít meg az igaz bizonyosság; hazugságokat szól pedig az álnok.

²⁶ Az Úrnak félelmében erős a bizodalom, és az ő fiainak lesz menedéke.

²⁷ Az Úrnak félelme az életnek kútfeje, a halál törének eltávoztatására.

²⁸ A nép sokasága a király dicsősége; a nép elfogyása pedig az uralkodó romlása.

²⁹ A haragra késedelmes bővelkedik értelemmel; a ki pedig elméjében hirtelenkedő, bolondságot szerez az.

³⁰ A szelíd szív a testnek élete; az irigység pedig a csontoknak rothadása.

³¹ A ki elnyomja a szegényt, gyalázattal illeti annak teremtményét; az pedig tiszteli, a ki könyörül a szűkölködőn.

³² Az ő nyavalyájába ejti magát az istentelen; az igaznak pedig halála idején is reménysége van.

³³ Az eszesnek elméjében nyugszik a bölcsesség; a mi pedig a tudatlanokban van, magát

hamar megismerheti.

³⁴ Az igazság felmagasztalja a nemzetet; a bűn pedig gyaláztatára van a népeknek.

³⁵ A királynak jóakarata van az eszes szolgálóhoz; haragja pedig a megszegényítőhöz.

FEJEZET 15

Az engedelmes felelet elfordítja a harag felgerjedését; a megbántó beszéd pedig támaszt haragot.

² A bölcsnek nyelve beszél jó tudományt; a tudatlanoknak száján pedig bolondság buzog ki.

³ Minden helyeken vannak az Úrnak szemei, nézvén a jókat és gonoszokat.

⁴ A nyelv szelídsége életnek fája; az abban való hamisság pedig a léleknek gyötrelme.

⁵ A bolond megúttálja az ő atyjának tanítását; a ki pedig megbecsüli a dorgálást, igen eszes.

⁶ Az igaznak házában nagy kincs van; az istentelennek jövedelmében pedig háborúság.

⁷ A bölcsnek ajkaiak hintegetnek tudományt; a bolondoknak pedig elméje nem helyes.

⁸ Az istentelenek áldozatja gyűlölséges az Úrnak; az igazak könyörgése pedig kedves neki.

⁹ Utálat az Úrnál az istentelennek úta; azt pedig, a ki követi az igazságot, szereti.

¹⁰ Gonosz dorgálás jó arra, a ki útját elhagyja; a ki gyűlöli a fenyítéket, meghal.

¹¹ A sír és a pokol az Úr előtt vannak; mennyivel inkább az emberek szíve.

¹² Nem szereti a csúfoló a feddést, és a bölcsnekhez nem megy.

¹³ A vidám elme megvidámítja az orcát; de a szívnek bánatja miatt a lélek megszomorodik.

¹⁴ Az eszesnek elméje keresi a tudományt; a tudatlanok szája pedig legel bolondságot.

¹⁵ Minden napjai a szegénynek nyomorúságosak; a vidám elméjűnek pedig szüntelen lakodalma van.

¹⁶ Jobb a kevés az Úrnak félelmével, mint a temérdek kincs, a hol háborúság van.

¹⁷ Jobb a parénak étele, a hol szeretet van, mint a hízlalt ökör, a hol van gyűlölség.

¹⁸ A haragos férfiú szerez háborúságot; a hosszútűrő pedig lecsendesíti a háborgást.

¹⁹ A restnek útja olyan, mint a tövises sövény; az igazaknak pedig útja megegyengetett.

²⁰ A bölcs fiú örvendezteti az atyját; a bolond ember pedig megúttálja az anyját.

²¹ A bolondság öröme az esztelennek; de az értelmes férfiú igazán jár.

²² Hiábavalók lesznek a gondolatok, mikor nincs tanács; de a tanácsosok sokaságában előmennek.

²³ Öröme van az embernek szája feleletében; és az idejében mondott beszéd, oh mely igen jó!

²⁴ Az életnek úta felfelé van az értelmes ember számára, hogy eltávozzék a pokoltól, mely aláfelé van.

²⁵ A kevélyeknek házáat kiszakgatja az Úr; megerősíti pedig az özvegynek határát.

²⁶ Útálatosak az Úrnak a gonosz gondolatok; de kedvesek a tiszta beszédek.

²⁷ Megháborítja az ő házáat, a ki követi a telhetetlenséget; a ki pedig gyűlöli az ajándékokat, él az.

²⁸ Az igaznak elméje meggondolja, mit szóljon; az istenteleneknek pedig szája ontja a gonoszt.

- ²⁹ Messze van az Úr az istentelenektől; az igazaknak pedig könyörgését meghallgatja.
- ³⁰ A szemek világa megvidámítja a szívet; a jó hír megerősíti a csontokat.
- ³¹ A mely fül hallgatja az életnek dorgálását, a bölcssek között lakik.
- ³² A ki elvonja magát az erkölcsi tanítástól, megútálja az ő lelkét; a ki pedig hallgatja a feddést, értelmet szerez.
- ³³ Az Úrnak félelme a bölcseségnek tudománya, és a tisztességnek előtte jár az alázatosság.

FEJEZET 16

Az embernél vannak az elme gondolatjai; de az Úrtól van a nyelv felelete.

- ² Minden útai tiszták az embernek a maga szemei előtt; de a ki a lelkeket vizsgálja, az Úr az!
- ³ Bízad az Úrra a te dolgaidat; és a te gondolatid véghez mennek.
- ⁴ Mindent teremtett az Úr az ő maga céljára; az istentelent is a büntetésnek napjára.
- ⁵ Útálatos az Úrnak minden, a ki elméjében felfuvalkodott, kezemet adom rá, hogy nem marad büntetetlen.
- ⁶ Könyörületességgel és igazsággal töröltetik el a bűn; és az Úrnak félelme által távozzhatunk el a gonosztól.
- ⁷ Mikor jóakarattal van az Úr valakinek útaihoz, még annak ellenségeit is jóakaróivá teszi.
- ⁸ Jobb a kevés igazsággal, mint a gazdag jövedelem hamissággal.
- ⁹ Az embernek elméje gondolja meg az ő útát; de az Úr igazgatja annak járását.
- ¹⁰ Jósige van a király ajkain; az ítéletben ne szóljon hamisságot az ő szája.
- ¹¹ Az Úré az igaz mérték és mérőserpenyő, az ő műve minden mérőkő.
- ¹² Útálatos legyen a királyoknál istentelenséget cselekedni; mert igazsággal erősíttetik meg a királyiszék.
- ¹³ Kedvesek a királyoknak az igaz beszédek; és az igazmondót szereti a király.
- ¹⁴ A királynak felgerjedt haragja olyan, mint a halál követe; de a bölcs férfiú leszállítja azt.
- ¹⁵ A királynak vidám orcájában élet van, jóakarata olyan, mint a tavaszi eső fellege.
- ¹⁶ Szerzeni bölcseséget, oh menyynyivel jobb az aranyból; és szerzeni eszességet, kívánatosb az ezüstről!
- ¹⁷ Az igazak országútja eltávozás a gonosztól; megtartja magát az, a ki megőrzi az ő útát.
- ¹⁸ A megromlás előtt kevélység jár, és az eset előtt felfuvalkodottság.
- ¹⁹ Jobb alázatos lélekkel lenni a szelídekkel, mint zsákmányon osztozni a kevélyekkel.
- ²⁰ A ki figyelmeztet az ígére, jót nyer; és a ki bíz az Úrban, oh mely boldog az!
- ²¹ A ki elméjében bölcs, hivatik értelmesnek; a beszédnek pedig édessége neveli a tudományt.
- ²² Életnek kútfeje az értelem annak, a ki bírja azt; de a bolondok fenyítéke bolondságuk.
- ²³ A bölcsnek elméje értelmesen igazgatja az ő száját, és az ő ajkain öregbíti a tudományt.
- ²⁴ Lépesméz a gyönyörűséges beszédek; édesek a léleknek, és meggyógyítói a tetemeknek.
- ²⁵ Van oly út, mely igaz az ember szeme előtt, de vége a halálnak úta.
- ²⁶ A munkálkodó lelke magának munkálkodik; mert az ő szája kényszeríti őt.

- 27 A haszontalan ember gonoszt ás ki, és az ő ajkain mintegy égő tűz van;
- 28 A gonosz ember versengést szerez, és a susárló elválasztja a jó barátokat.
- 29 Az erőszakos ember elhitei az ő felebarátját, és nem jó úton viszi őt.
- 30 A ki behúnyja szemeit, azért teszi, hogy álnokságot gondoljon; a ki összeszorítja ajkait, már véghez vitte a gonoszságot.
- 31 Igen szép ékes korona a vénség, az igazságnak útában találtatik.
- 32 Jobb a hosszútűrő az erősnél; és a ki uralkodik a maga indulatján, annál, a ki várost vesz meg.
- 33 Az ember kebelében vetnek sorsot; de az Úrtól van annak minden ítélete.

FEJEZET 17

Jobb a száraz falat, melylyel van csendesség; mint a levágott barmokkal teljes ház, melyben háborúság van.

- 2 Az értelmes szolga uralkodik a gyalázatos fiún, és az atyafiak között az örökségnek részét veszi.
- 3 Az olvasztótégely az ezüst számára van, és a kemencze az aranyéra; a szívek vizsgálója pedig az Úr.
- 4 A gonosztevő hallgat az álnok beszédekre, a csalárd hallgat a gonosz nyelvre.
- 5 A ki megcsúfolja a szegényt, gyalázattal illeti annak Teremtőjét; a ki gyönyörködik másnak nyomorúságában, büntetlen nem lészen!
- 6 A véneknek ékessége az unokák, és a fiaknak ékessége az atyák.
- 7 Nem illik a bolondnak az ékes beszéd, még kevésbbé a tisztességesnek a hazug beszéd.
- 8 Drága kő az ajándék elfogadójának szemei előtt; mindenütt, a hova csak fordul, okosan cselekszik.
- 9 Elfedezi a vétket, a ki keresi a szeretetet; a ki pedig ismétlen előhoz egy dolgot, elszakasztja egymástól a barátságosokat is.
- 10 Fogatosb a dorgálás az eszesnél, mint ha megvernéd a bolondot százszor is.
- 11 Csak ellenkezést keres a gonosz, végre kegyetlen követ bocsáttatik ellene.
- 12 Találjon valakire a fiától megfosztott medve, csak ne a bolond az ő bolondságában.
- 13 A ki fizet gonoszt a jóért, nem távozik el a gonosz annak házatól.
- 14 Mint a ki árvizet szabadít el, olyan a háborúság kezdete; azért minekelőtte kihatna, hagyd el a versengést.
- 15 A ki igaznak mondja a bűnöst, és kárhoztatja az igazat, utálatos az Úrnak egyaránt mind a kettő.
- 16 Miért van a vétel ára a bolondnak kezében a bölcsesség megszerzésére, holott nincsen néki elméje?
- 17 Minden időben szeret, a ki igaz barát, és testvérül születik a nyomorúság idejére.
- 18 Értelmetlen ember az, a ki kezét adja, fogadván kezességet barátja előtt.
- 19 Szereti a gonoszt, a ki szereti a háborúságot; a ki magasbítja kapuját, romlást keres.
- 20 Az elfordult szívű ember nem nyerhet jót, és a ki az ő nyelvével gonosz, esik nyomorúságba.
- 21 A ki szül bolondot, szüli ő magának bánatra; és nem örvendez a bolondnak atyja.
- 22 A vidám elme jó orvosságul szolgál; a szomorú lélek pedig megszáraztja a csontokat.

- ²³ A kebelből kivett ajándékot az istentelen elveszi, a törvény útának elfordítására.
- ²⁴ Az eszesnek orcájából kitetszik a bölcsesség; a bolondnak pedig szemei országolnak a földnek végéig.
- ²⁵ Búsulása az ő atyjának a bolond fiú, és az ő szülőjének keserűsége.
- ²⁶ Még megbírságotlani is az igazat nem jó, a tisztességest megverni igazságáért.
- ²⁷ A ki megtartóztatja beszédét, az tudós ember, és a ki higgadt lelkű, az értelmes férfiú.
- ²⁸ Még a bolond is, amikor hallgat, bölcsnek ítéltetik; mikor ajkait bezárja, eszesnek.

FEJEZET 18

A maga kívánsága után megy az agyas ember, minden igaz bölcsesség ellen dühösködik.

- ² Nem gyönyörködik a bolond az értelemben, hanem abban, hogy az ő elméje nyilvánvalóvá legyen.
- ³ Mikor eljő az istentelen, eljő a megútálás; és a szidalommal a gyalázat.
- ⁴ Mély víz az ember szájának beszéde, buzogó patak a bölcsességnek kútfeje.
- ⁵ A gonosz személyének kedvezni nem jó, elfordítani az igazat az ítéletben.
- ⁶ A bolondnak beszédei szereznek versengést, és az ő szája ütésekért kiált.
- ⁷ A bolondnak szája az ő romlása, és az ő beszédei az ő életének töre.
- ⁸ A susárlónak beszédei hizelkedők; és azok a szív belsejét áthatják.
- ⁹ A ki lágyan viseli magát az ő dolgában, testvére annak, a ki tönkre tesz.
- ¹⁰ Erős torony az Úrnak neve, ahhoz folyamodik az igaz, és bátorságos leszén.
- ¹¹ A gazdagnak vagyona az ő erős városa, és mint a magas kőfal, az ő gondolatja szerint.
- ¹² A megromlás előtt felfuvalkodik az ember elméje; a tisztesség előtt pedig alázatosság van.
- ¹³ A ki felel valamit, míg meg nem hallja, ez bolondság és gyalázatos rá nézve.
- ¹⁴ A férfiú lelke elviseli a maga erőtlenségét; de a megtört lelket ki viseli el?
- ¹⁵ Az eszesnek elméje tudományt szerez, és a bölcsnek füle tudományt keres.
- ¹⁶ Az embernek ajándéka szabad utat szerez néki, és a nagyoknak orcája elé viszi őt.
- ¹⁷ Igaza van annak, a ki első a perben; mígnem eljő az ő peresfele, és megvizsgálja őt.
- ¹⁸ A versengéseket megszünteti a sorsvetés, és az erőket elválasztja.
- ¹⁹ A felingerelt atyafiú erősb az erős városnál, és az ilyen versengések olyanok, mint a vár zárja.
- ²⁰ A férfi szájának hasznával elégedik meg az ő belseje; az ő beszédének jövedelmével lakik jól.
- ²¹ Mind a halál, mind az élet a nyelv hatalmában van, és a miképen kiki szeret azzal élni, úgy eszi annak gyümölcsét.
- ²² Megnyerte a jót, a ki talált feleséget, és vett jóakaratot az Úrtól!
- ²³ Alázatos kérést szól a szegény; a gazdag pedig keményen felel.
- ²⁴ Az ember, a kinek sok barátja van, széttöretik; de van barát, a ki ragaszkodóbb a testvérnél.

FEJEZET 19

- J**obb a tökéletesen járó szegény a gonosz nyelvűnél, a ki bolond.
- ² A lélek sem jó tudomány nélkül; és a ki csak a lábával siet, hibázik.
- ³ Az embernek bolondsága fordítja el az ő útát, és az Úr ellen haragszik az ő szíve.
- ⁴ A gazdagság szaporítja a sok barátot; a szegénytől pedig az ő barátja elválik.
- ⁵ A hamis tanú büntetlen nem marad, és a hazugságoknak szólója meg nem szabadul.
- ⁶ Sokan hizelegnek a nemeslelkű embernek, és minden barát az adakozóé.
- ⁷ A szegényt minden atyjafia gyűlöli, még barátai is eltávolodnak tőle; unszolja szavakkal, de ők eltűnnek.
- ⁸ A ki értelmet szerez, szereti az életét, a ki megőrzi az értelmességet, jót nyer.
- ⁹ A hamis bizonyosság nem marad büntetlen, és a ki hazugságokat beszél, elvesz.
- ¹⁰ Nem illik a bolondhoz a gyönyörködés; sokkal inkább nem illik a szolgának uralkodni a fejedelmeken.
- ¹¹ Az embernek értelme hosszútűrővé teszi őt; és ékességére van néki elhallgatni a vétket.
- ¹² Mint az ifjú oroszlánnak ordítása, olyan a királynak haragja; mint a harmat pedig a fűvön, az ő jóakarata.
- ¹³ Romlása az ő atyjának a bolond fiú, és mint a szüntelen csepegés, az asszonynak zsémbelődése.
- ¹⁴ A ház és marha atyától való örökség; az Úrtól van pedig az értelmes feleség.
- ¹⁵ A restség álomba merít, és a lomha lélek megéhezik.
- ¹⁶ A ki megtartja a parancsolatot, megtartja ő magát; a ki nem vigyáz útaira, meghal.
- ¹⁷ Kölcsön ad az Úrnak, a ki kegyelmes a szegényhez; és az ő jótéteményét megfizeti néki.
- ¹⁸ Fenyítsd meg a te fiadat, mert még van remény felőle; de annyira, hogy őt megöld, ne vigyen haragod.
- ¹⁹ A nagy haragú ember büntetést szenvedjen, mert ha menteni akarod, még növeled haragját.
- ²⁰ Engedj a tanácsnak, és vedd be az erkölcsi oktatást, hogy bölcs légy végre.
- ²¹ Sok gondolat van az ember elméjében; de csak az Úrnak tanácsa áll meg.
- ²² A mit leginkább kell embernek kívánni, az irgalmasság az, és jobb a szegény a hazug férfiúnál.
- ²³ Az Úrnak félelme életre visz; és az ilyen megelégedve tölti az éjet, gonoszszal nem illetetik.
- ²⁴ Bemártja a rest az ő kezét a tálba, de már a szájához nem viszi vissza.
- ²⁵ Ha a csúfolót megvered, az együgyű lesz okosabb; és ha megdorgáld az eszest, megérti a tudományt.
- ²⁶ A ki atyjával erőszakoskodik, anyját elűzi: gyalázatos és megszégyenítő fiú az.
- ²⁷ Szünjél meg, fiam, hallgatni az olyan tanítást, mely téged arra visz, hogy a bölcseségnek igéjétől eltévedj.
- ²⁸ A semmirevaló bizonyosság csúfolja a törvényt; az istentelenek szája elnyeli a gonoszságot.
- ²⁹ A csúfolóknak készítették a büntetések, és az ütések a bolondok hátának.

A bor csúfoló, a részegítő ital háborgó, és valaki abba beletéved, nem bölcs!

² Mint a fiatal oroszán ordítása, olyan a királynak rettentése; a ki azt haragra ingerli, vétkezik a maga élete ellen.

³ Tisztesség az embernek elmaradni a versengéstől; valaki pedig bolond, patvarkodik.

⁴ A hideg miatt nem szánt a rest; aratni akar majd, de nincs mit.

⁵ Mély víz a férfiúnak elméjében a tanács; mindazáltal a bölcs ember kimeríti azt.

⁶ A legtöbb ember talál valakit, a ki jó hozzá; de hű embert, azt ki találhat?

⁷ A ki az ő tökéletességében jár, igaz ember; boldogok az ő fiai ő utána!

⁸ A király, ha az ő ítélőszékiben ül, tekintetével minden gonoszt eltávoztat.

⁹ Ki mondhatná azt: megtisztítottam szívemet, tiszta vagyok az én bűnömtől?

¹⁰ A kétféle font és a kétféle mérték, útalatos az Úrnál egyaránt mind a kettő.

¹¹ Az ő cselekedetiből ismerteti meg magát még a gyermek is, ha tiszta-é, és ha igaz-é az ő cselekedete.

¹² A halló fület és a látó szemet, az Úr teremtette egyaránt mindkettőt.

¹³ Ne szeresd az álmot, hogy ne légy szegény; nyisd fel a te szemeidet, és megelégszel kenyérrel.

¹⁴ Hitvány, hitvány, azt mondja a vevő; de mikor elmegy, akkor dicsekedik.

¹⁵ Van arany és drágagyöngyök sokasága; de drága szer a tudománynyal teljes ajak.

¹⁶ Vedd el ruháját, mert kezes lett másért, és az idegenért vedd el zálogát.

¹⁷ Gyönyörűséges az embernek az álnokságnak kenye; de annakutána betelik az ő szája kavicsokkal.

¹⁸ A gondolatok tanácskozással erősek; és bölcs vezetéssel folytass hadakozást.

¹⁹ Megjelenti a titkot, a ki rágalmazó; tehát a ki fecsegő szájú, azzal ne barátkozzál.

²⁰ A ki az ő atyját vagy anyját megátkozza, annak kialszik szövétneke a legnagyobb setétségben.

²¹ A mely örökséget először siettetnek, annak vége meg nem áldatik.

²² Ne mondd: bosszút állok rajta! Várjad az Urat, és megszabadít téged!

²³ Útalatos az Úrnál a kétféle súly; és a hamis fontok nem jó dolgok.

²⁴ Az Úrtól vannak a férfi lépései; az ember pedig mit ért az ő útában?

²⁵ Tör az embernek meggondolatlanul mondani: szent, és a fogadástétel után megfontolni.

²⁶ Szétszórja a gonoszokat a bölcs király, és fordít reájok kereket.

²⁷ Az Úrtól való szövétnek az embernek lelke, a ki megvizsgálja a szívnek minden rejtekét.

²⁸ A kegyelmesség és az igazság megőrzik a királyt, megerősíti irgalmasság által az ő székét.

²⁹ Az ifjaknak ékessége az ő erejük; és a véneknek dísze az ősz haj.

³⁰ A kékek és a sebek távoztatják el a gonoszt, és a belső részekig ható csapások.

FEJEZET 21

Mint a vizeknek folyásai, olyan a királynak szíve az Úrnak kezében, valahová akarja, oda hajtja azt!

² Az embernek minden úta igaz a maga szemei előtt; de a szívek vizsgálója az Úr.

- ³ Az igazságnak és igaz ítéletnek gyakorlását inkább szereti az Úr az áldozatnál.
- ⁴ A szemnek fenhéjázása és az elmének kevélysége: az istentelenek szántása, bűn.
- ⁵ A szorgalmatosnak igyekezete csak gyarapodásra van; valaki pedig hirtelenkedik, csak szükségre jut.
- ⁶ A hamisságnak nyelvével gyűjtött kincs elveszett hiábavalósága azoknak, a kik a halált keresik.
- ⁷ Az istentelenek pusztítása magával ragadja őket; mert nem akartak igazságot cselekedni.
- ⁸ Tekervényes a bűnös embernek úta; a tisztának cselekedete pedig igaz.
- ⁹ Jobb a tető ormán lakni, mint háborgó asszonygyal, és közös házban.
- ¹⁰ Az istentelennek lelke kíván gonoszt; és az ő szeme előtt nem talál könyörületre az ő felebarátja.
- ¹¹ Mikor a csúfolót büntetik, az együgyű lesz bölcs; mikor pedig a bölcsset oktatják, ő veszi észébe a tudományt.
- ¹² Nézi az igaz az istentelennek házát, hogy milyen veszedelemben jutottak az istentelenek.
- ¹³ A ki bedugja fülét a szegény kiáltására; ő is kiált, de meg nem hallgattatik.
- ¹⁴ A titkon adott ajándék elfordítja a haragot; és a kebelben való ajándék a kemény búsulást.
- ¹⁵ Vígasság az igaznak igazat cselekedni; de ijedelem a hamisság cselekedőinek.
- ¹⁶ Az embr, a ki eltévelyedik az értelemnek útjáról, az élet nélkül valók gyülekezetiben nyugszik.
- ¹⁷ Szűkölködő ember lesz, a ki szereti az örömet; a ki szereti a bort és az olajat, nem lesz gazdag!
- ¹⁸ Az igazért váltságdíj az istentelen, és az igazak helyett a hitetlen büntetetik meg.
- ¹⁹ Jobb lakozni a pusztának földén, mint a feddő és haragos asszonygyal.
- ²⁰ Kivánatos kincs és kenet van a bölcsnek házában; a bolond ember pedig eltékozza azt.
- ²¹ A ki követi az igazságot és az irgalmasságot, nyer életet, igazságot és tisztességet.
- ²² A hősök városába felmegy a bölcs, és lerontja az ő bizodalmonak erejét.
- ²³ A ki megőrzi száját és nyelvét, megtartja életét a nyomorúságtól.
- ²⁴ A kevély dölgyösnek csúfoló a neve, a ki haragjában kevélységet cselekszik.
- ²⁵ A restnek kívánsága megemészteti őt; mert az ő kezei nem akarnak dolgozni.
- ²⁶ Egész nap kívánságtól gyötretik; az igaz pedig ad, és nem tartóztatja meg adományát.
- ²⁷ Az istentelenek áldozatja útálatos; kivált mikor gonosz tettért viszi.
- ²⁸ A hazug bizonyosság elvész; a ki pedig jól figyelmeztet, örökké szól.
- ²⁹ Megkeményíti az istentelen ember az ő orcáját; az igaz pedig jól rendeli az ő útát.
- ³⁰ Nincs bölcsesség, és nincs értelem, és nincs tanács az Úr ellen.
- ³¹ Készen áll a ló az ütközetnek napjára; de az Úr a megtartás!

FEJEZET 22

Kivánatosb a jó hírnév nagy gazdagságnál; ezüstnél és aranynál a kedvesség jobb.

² A gazdag és szegény összetalálkoznak, mindkettőt pedig az Úr szerzi.

³ Az eszes meglátja a bajt és elrejt magát; a bolondok pedig neki mennek és kárát vallják.

⁴ Az alázatosságnak bére az Úr félelme, gazdagság és tisztesség és élet.

⁵ Tövises és török vannak a gonosznak útában; a ki megőrzi a maga lelkét, távol jár azoktól.

⁶ Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint; még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól.

⁷ A gazdag a szegényeken uralkodik, és szolgálja a kölcsönvevő a kölcsönadónak.

⁸ A ki vet álnokságot, arat nyomorúságot; és az ő haragjának vesszeje megtöretik.

⁹ Az irgalmas szemű ember megáldatik, mert adott az ő kenyéréből a szegénynek.

¹⁰ Űzd el a csúfolót, és elmegy a háborgás is, és megszűnik a patvarkodás és a szidalmazás.

¹¹ A ki szereti a szívnek tisztaságát, beszéde kedvesség: annak barátja a király.

¹² Az Úrnak szemei megőrzik a tudományt; a hitetlennek beszédét pedig felforgatja.

¹³ A rest azt mondja: oroszán van ottkin, az utcák közepén megölettetném.

¹⁴ Mély verem az idegen asszonyoknak szája; a kire haragszik az Úr, oda esik.

¹⁵ A gyermek elméjéhez köttetett a bolondság; de a fenyítés vesszeje messze elűzi ő tőle azt.

¹⁶ A ki elnyomja a szegényt, hogy szaporítsa az ő marháját; a ki ád a gazdagnak: végre szűkölködésre jut.

¹⁷ Hajtsd füledet, és hallgasd a bölcseknek beszédeit; és a te elmédet figyelmeztess az én tudományomra.

¹⁸ Mert gyönyörűséges lesz, ha megtartod azokat szívedben; legyenek együtt állandók a te ajkaidon!

¹⁹ Hogy az Úrban legyen a te bizodalmaid, arra tanítottalak ma téged, igen, téged.

²⁰ Nem írtam-é néked drága szép tanulságokat, tanácsokban és tudományban?

²¹ Hogy tudtadra adjam néked az igazság beszédinek bizonyos voltát: hogy igaz beszédet vígy válaszul elküldődjenek.

²² Ne rabold ki a szegényt, mert szegény ő; és meg ne rontsd a nyomorultat a kapuban;

²³ Mert az Úr forgatja azoknak ügyét, és az ő kirablóik életét elragadja.

²⁴ Ne tarts barátságot a haragossal, és a dühösködővel ne menj;

²⁵ Hogy el ne tanuld az ő útait, és tört ne keress tennen magadnak.

²⁶ Ne légy azok közt, a kik kézbe csapnak, a kik adósságért kezeskednek.

²⁷ Ha nincs néked miből megadnod; miért vegye el a te ágyadat te alólad?

²⁸ Ne bontsd el a régi határt, melyet csináltak a te eleid.

²⁹ Láttál-é az ő dolgában szorgalmas embert? A királyok előtt álland, nem marad meg az alsó rendűek között.

FEJEZET 23

Mikor leülsz enni az uralkodóval, szorgalmasan reá vigyázz, ki van előtted.

² És kést tégy a torkodra, ha mértékletlen vagy.

³ Ne kívánd az ő csemegéit; mert ezek hazug étkek.

- ⁴ Ne fáraszd magadat ebben, hogy meggazdagulj; ez ilyen testi eszességedtől szünjél meg.
- ⁵ Avagy a te szemeidet vetted-e arra? holott az semmi, mert olyan szárnyakat szerez magának nagy hamar, mint a saskeselyű, és az ég felé elrepül!
- ⁶ Ne egyél az irigy szeműnek étkéből, és ne kívánd az ő csemegéit;
- ⁷ Mert mint a ki számíttatja a falatot magában, olyan ő: egyél és igyál, azt mondja te néked; de azért nem jó akarattal van tehozzád.
- ⁸ A te falatodat, a melyet megettél, kihányod; és a te ékes beszédidet csak hiába vesztegeted.
- ⁹ A bolondnak hallására ne szólj; mert megútálja a te beszédidnek bölcsességét.
- ¹⁰ Ne mozdítsd meg a régi határt, és az árváknak mezeibe ne kapj;
- ¹¹ Mert az ő megváltójuk erős, az forgatja az ő ügyöket ellened!
- ¹² Add a te elmédet az erkölcsi tanításra, és a te füleidet a bölcs beszédekre.
- ¹³ Ne vond el a gyermektől a fenyítéket; ha megvered őt vesszővel, meg nem hal.
- ¹⁴ Te vesszővel vered meg őt: és az ő lelkét a pokolból ragadod ki.
- ¹⁵ Szerelmes fiam, ha bölcs lesz a te elméd, örvendez a lelkem nékem is.
- ¹⁶ És vígadoznak az én veséim, a te ajkaidnak igazmondásán.
- ¹⁷ Ne irigykedjék a te szíved a bűnösökre; hanem az Úr félelmében légy egész napon;
- ¹⁸ Mert ennek bizonyos vége van; a te várakozásod meg nem csalatkozik.
- ¹⁹ Hallgass te, fiam, engem, hogy légy bölcs, és jártasd ez úton szívedet.
- ²⁰ Ne légy azok közül való, a kik borral dőzsölnek; azok közül, a kik hússal dobzódnak.
- ²¹ Mert a részeges és dobzódó szegény lesz, és rongyokba öltöztet az aluvás.
- ²² Hallgasd a te atyádat, a ki nemzett téged; és meg ne útáld a te anyádat, mikor megvénhedik.
- ²³ Szerezz igazságot, és el ne adj; bölcseséget és erkölcsöt és eszességet.
- ²⁴ Igen örül az igaznak atyja, és a bölcsnek szülője annak vígadoz.
- ²⁵ Vígadjon a te atyád és a te anyád, és örvendezzen a te szülőd.
- ²⁶ Adjad, fiam, a te szívedet nékem, és a te szemeid az én útaimat megőrizzék.
- ²⁷ Mert mély verem a tisztátalan asszony, és szoros kút az idegen asszony.
- ²⁸ És az, mint a tolvaj leselkedik, és az emberek közt a hitetleneket szaporítja.
- ²⁹ Kinek jaj? kinek oh jaj? kinek versengések? kinek panasz? kinek ok nélkül való sebek? kinek szemeknek veressége?
- ³⁰ A bornál mulatóknak, a kik mennek a jó bor kutatására.
- ³¹ Ne nézd a bort, mily veres színt játszik, mint mutatja a pohárban az ő csillogását; könnyen alá csuszamlík,
- ³² Végre, mint a kígyó, megmar, és mint a mérges kígyó, megcsíp.
- ³³ A te szemeid nézik az idegen asszonyt, és a te elméd gondol gonosztságot.
- ³⁴ És olyan leszel, mint a ki fekszik a tenger közepiben, és a ki fekszik az árbócfának tetején.
- ³⁵ Ütöttek engem, nékem nem fáj; vertek, nem éreztem! Mikor ébredek fel? Akkor folytatom, ismét megkeresem azt.

Ne irigykedjél a gonosztevőkre, se ne kívánj azokkal lenni.

² Mrt pusztítást gondol az ő szívők, és bajt szólnak az ő ajkaik.

³ Bölcsesség által építetik a ház, és értelemmel erősítetik meg.

⁴ És tudomány által telnek meg a kamarák minden drága és gyönyörűséges marhával.

⁵ A bölcs férfiú erős, és a tudós ember nagy erejű.

⁶ Mert az eszes tanácsokkal viselhetsz hadat hasznodra; és a megmaradás a tanácsosok sokasága által van.

⁷ Magas a bolondnak a bölcsesség; a kapuban nem nyitja meg az ő száját.

⁸ A ki azon gondolkodik, hogy gonoszt cselekedjék, azt cselszövőnek hívják.

⁹ A balgatag dolognak gondolása bűn; és a rágalmozó az ember előtt útálatos.

¹⁰ Ha lágyan viselted magadat a nyomorúságnak idején: szűk a te erőd.

¹¹ Szabadítsd meg azokat, a kik a halálra vitetnek, és a kik a megöletésre tántorognak, tartóztasd meg!

¹² Ha azt mondanád: ímé, nem tudtuk ezt; nemde, a ki vizsgálja az elméket, ő érti, és a ki őrizi a te lelkedet, ő tudja? és kinek-kinek az ő cselekedetei szerint fizet.

¹³ Egyél, fiam, mézet, mert jó; és a színméz édes a te ínyednek.

¹⁴ Ilyennek ismerd a bölcseséget a te lelkedre nézve: ha azt megtalálod, akkor lesz jó véged, és a te reménységed el nem vész!

¹⁵ Ne leselkedjél, oh te istentelen, az igaznak háza ellen, ne pusztítsd el az ő ágyasházát!

¹⁶ Mert ha hétszer elesik is az igaz, ugyan felkél azért; az istentelenek pedig csak egy nyavalyával is elvesznek.

¹⁷ Mikor elesik a te ellenséged: ne örülj; és mikor megütközik: ne vígadjon a te szíved,

¹⁸ Hogy az Úr meg ne lássa és gonosz ne legyen szemeiben, és el ne fordítsa arról az ő haragját te reád.

¹⁹ Ne gerjedj haragra a gonosztevők ellen, ne irigykedjél az istentelenekre;

²⁰ Mert a gonosznak nem lesz jó vége, az istentelenek szövéténeke kialszik.

²¹ Féld az Urat, fiam, és a királyt; a pártütők közé ne elegyedjél.

²² Mert hirtelenséggel feltámad az ő nyomorúságok, és e két rendbeliek büntetését ki tudja?

²³ Ezek is a bölcsek szavai. Személyt válogatni az ítéletben nem jó.

²⁴ A ki azt mondja az istentelennek: igaz vagy, ezt megátkozzák a népek, megútálják a nemzetek.

²⁵ A kik pedig megfeddik a bűnöst, azoknak gyönyörűségekre lesz, és jó áldás száll reájok!

²⁶ Ajkakát csókolgat az, a ki igaz beszédeket felel.

²⁷ Szerezd el kívül a te dolgot, és készíts elő a te meződben; annakutána építsd a házadat.

²⁸ Ne légy bizonyosság ok nélkül a te felebarátod ellen; avagy álmítánál-e valakit a te ajkaiddal?

²⁹ Ne mondd ezt: a miképen cselekedett én vele, úgy cselekszem ő vele; megfizetek az embernek az ő cselekedete szerint.

³⁰ A rest embernek mezejénél elmenék, és az esztelennek szőleje mellett.

³¹ És ímé, mindenütt felverte a tövis, és színét elfedte a gyom; és kögyepűje elomlott vala.

- ³² Melyet én látván gondolkodám, és nézvén, ezt a tanulságot vevém abból:
- ³³ Egy kis álom, egy ki szunynyadás, egy kis kézösszetevés az alvásra,
- ³⁴ És így jő el, mint az útonjáró, a te szegénységed, és a te szükséged, mint a paizsos férfiú.

FEJEZET 25

Még ezek is Salamon példabeszédei, melyeket összeszedegettek Ezékiásnak, a Júda királyának emberei.

- ² Az Istennek tisztességére van a dolgot eltitkolni; a királyoknak pedig tisztességére van a dolgot kikutatni.
- ³ Az ég magasságra, a föld mélységre, és a királyoknak szíve kikutathatatlan.
- ⁴ Távolítsd el az ezüstdől a salakot, és abból edény lesz az ötvösnek:
- ⁵ Távolítsd el a bűnöst a király elől, és megerősíttetik igazsággal az ő széke.
- ⁶ Ne dicsekedjél a király előtt, és a nagyok helyére ne állj;
- ⁷ Mert jobb, ha azt mondják néked: jer ide fel; hogynem mint levettetned néked a tisztességes előtt, a kit láttak a te szemeid.
- ⁸ Ne indulj fel a versengésre hirtelen, hogy azt ne kelljen kérdened, mit cselekedjél az után, mikor gyalázattal illet téged a te felebarátod.
- ⁹ A te ügyedet végezd el felebarátoddal; de másnak titkát meg ne jelentsd;
- ¹⁰ Hogy ne gyalázzon téged, a ki hallja; és a te gyalázatot el ne távozzék.
- ¹¹ Mint az arany alma ezüst tányéron: olyan a helyén mondott ige!
- ¹² Mint az arany függő és színarany ékesség: olyan a bölcs intő a szófogadó fülnél.
- ¹³ Mint a havas hideg az aratásnak idején: olyan a hív követ azoknak, a kik őt elbocsátják; mert az ő urainak lelkét megvidámítja.
- ¹⁴ Mint a felhő és szél, melyekben nincs eső: olyan a férfiú, a ki kérkedik hamis ajándékkal.
- ¹⁵ Tűrés által engeszteltetik meg a fejedelem, és a szelíd beszéd megtöri a csontot.
- ¹⁶ Ha mézet találsz, egyél a mennyi elég néked; de sokat ne egyél, hogy ki ne hányd azt.
- ¹⁷ Ritkán tedd lábadat a te felebarátodnak házába; hogy be ne teljesedjék te veled, és meg ne gyűlöljön téged.
- ¹⁸ Pöröly és kard és éles nyíl az olyan ember, a ki hamis bizonyosságot szól felebarátja ellen.
- ¹⁹ Mint a romlott fog és kimarjult láb: olyan a hitetlennek bizodalma a nyomorúság idején.
- ²⁰ Mint a ki leveti ruháját a hidegnek idején, mint az eczet a sziksón: olyan, a ki éneket mond a bánatos szívű ember előtt.
- ²¹ Ha éhezik, a ki téged gyűlöl: adj enni néki kenyeret; és ha szomjúhozik: adj néki inni vizet;
- ²² Mert elevenszenet gyűjtesz az ő fejére, és az Úr megfizeti néked.
- ²³ Az északi szél esőt szül; és haragos ábrázatot a suttogó nyelv.
- ²⁴ Jobb lakni a tetőnek ormán, mint a háborgó asszonygyal, és közös házban.
- ²⁵ Mint a hideg víz a megfáradt embernek, olyan a messze földről való jó hírhallás.
- ²⁶ Mint a megháborított forrás és megromlott kút, olyan az igaz, a ki a gonosz előtt ingadozik.

- ²⁷ Igen sok mézet enni nem jó; hát a magunk dicsőségét keresni dicsőség?
- ²⁸ Mint a megromlott és kerítés nélkül való város, olyan a férfi, a kinek nincsen birodalma az ő lelkén!

FEJEZET 26

Mint a hó a nyárhoz és az eső az aratáshoz, úgy nem illik a bolondhoz a tisztesség.

² Miképen a madár elmegy és a fecske elrepül, azonképen az ok nélkül való átok nem száll az emberre.

³ Ostor a lónak, fék a számárnak; és vessző a bolondok hátának.

⁴ Ne felelj meg a bolondnak az ő bolondsága szerint, hogy ne légy te is ő hozzá hasonlatos;

⁵ Felelj meg a bolondnak az ő bolondsága szerint, hogy ne legyen bölcs a maga szemei előtt.

⁶ A ki bolond által izen valamit, lábait vagdalja el magának, és bosszúságot szenved.

⁷ Mint a sántának lábai lógnak, úgy a bölcsmondás a bolondoknak szájában.

⁸ Mint a ki követ köt a parittyába, úgy cselekszik, a ki a bolondnak tisztességet tesz.

⁹ Mint a részeg ember kezébe akad a tövis, úgy akad az eszes mondás a bolondoknak szájába.

¹⁰ Mint a lövöldöző, a ki mindent megsebez, olyan az, a ki bolondot fogad fel, és a ki csavargókat fogad fel.

¹¹ Mint az eb megtér a maga okádására, úgy a bolond megkettőzteti az ő bolondságát.

¹² Láttál-e oly embert, aki a maga szemei előtt bölcs? A bolond felől jobb reménységed legyen, hogynem mint a felől!

¹³ Azt mondja a rest: ordító oroszlán van az úton! oroszlán van az utcákon!

¹⁴ Mint az ajtó forog az ő sarkán, úgy a rest az ő ágyában.

¹⁵ Ha a rest az ő kezét a tálba nyujtotta, resteli azt csak szájához is vinni.

¹⁶ Bölcsőbb a rest a maga szemei előtt, mint hét olyan, a ki okos feleletet ad.

¹⁷ Kóbor ebet ragad fülön, a ki felháborodik a perpatvaron, a mely őt nem illeti.

¹⁸ Mint a balga, a ki tüzet, nyilakat és halálos szerszámokat lövöldöz,

¹⁹ Olyan az, a ki megcsalja az ő felebarátját, és azt mondja: csak tréfáltam!

²⁰ Ha a fa elfogy, kialuszik a tűz; ha nincs súsárló, megszűnik a háborgás.

²¹ Mint az elevenszénre a holtshén, és a fa a tűzre, olyan a háborúságszerző ember a patvarkodásnak felgyújtására.

²² A fondorlónak beszédei hízelkedők, és azok áthatják a szív belsejét.

²³ Mint a meg nem tisztított ezüst, melylyel valami agyagedényt beborítottak, olyanok a gyulasztó ajkak a gonosz szív mellett.

²⁴ Az ő beszédeivel másnak tetteti magát a gyűlölő, holott az ő szívében gondol álnokságot.

²⁵ Mikor kedvesen szól, ne bízzál ő hozzá; mert hét iszonyatosság van szívében.

²⁶ Elfedeztethetik a gyűlölség csalással; de nyilvánvalóvá lesz az ő gonoszága a gyülekezetben.

²⁷ A ki vermet ás másnak, abba belé esik; és a ki felhengeríti a követ, arra gurul vissza.

²⁸ A hazug nyelv gyűlöli az általa megromlott embert, és a hízelkedő száj romlást szerez.

FEJEZET 27

Ne dicsekedjél a holnapi nappal; mert nem tudod, mit hoz a nap tereád.

² Dicsérjen meg téged más, és ne a te szájad; az idegen, és ne a te ajkaid.

³ Nehézség van a kőben, és teher a fővényben; de a bolondnak haragja nehezebb mind a kettőnél.

⁴ A búsulásban kegyetlenség van, és a haragban áradás; de ki állhatna meg az irígység előtt?

⁵ Jobb a nyilvánvaló dorgálás a titkos szeretetnél.

⁶ Jószándékból valók a barátságos embertől vett sebek; és temérdek a gyűlölőnek csókja.

⁷ A jóllakott ember még a lépesméz is magtapodja; de az éhes embernek minden keserű édes.

⁸ Mint a madárka, ki elbujdosott fészketől, olyan az ember, a ki elbujdosott az ő lakóhelyétől.

⁹ Mint a kenet és jó illat megvidámítja a szívet: úgy az ő barátjának édes szavai is, melyek lelke tanácsából valók.

¹⁰ A te barátodat, és a te atyádnak barátját el ne hagyd, és a te atyádfiának házába be ne menj nyomorúságodnak idején. Jobb a közel való szomszéd a messze való atyafinál.

¹¹ Légy bölcs fiam, és vídámítsd meg az én szívemet; hogy megfelelhessenek annak, a ki engem ócsárol.

¹² Az eszes meglátja a bajt, elrejt magát; az esztelenek neki mennek, kárát vallják.

¹³ Vedd el a ruháját, mert kezes lett másért, és az idegenért zálogold meg.

¹⁴ A ki nagy hangon áldja az ő barátját, reggel jó idején felkelvén; átokul tulajdoníttatik néki.

¹⁵ A sebes záporosó idején való szüntelen csepegés, és a morgó asszonyember hasonlók.

¹⁶ Valaki el akarja azt rejtteni, szelet rejt el, és az ő jobbja olajjal találkozik.

¹⁷ Miképen egyik vassal a másikat élesítik, a képen az ember élesíti az ő barátjának orcáját.

¹⁸ Mint a ki őrzi a fügét, eszik annak gyümölcséből, úgy a ki az ő urára vigyáz, tiszteltetik.

¹⁹ Mint a vízben egyik orca a másikat megmutatja, úgy egyik embernek szíve a másikat.

²⁰ Mint a sír és a pokol meg nem elégednek, úgy az embernek szemei meg nem elégednek.

²¹ Mint az ezüst a tégelyben, és az arany a kemenczében próbáltatik meg, úgy az ember az ő híre-neve szerint.

²² Ha megtörnéd is a bolondot mozsárban mozsártörővel a megtört gabona között, nem távoznék el ő tőle az ő bolondsága.

²³ Szorgalmasan megismerd a te juhaid külsejét, gondolj a nyájakra.

²⁴ Mert nem örökkévaló a gazdagság, és vajjon a korona nemzetségről nemzetségre lesz-e?

²⁵ Mikor leváगतott a szénafű, és megtetszett a sarjú, és begyűjtettek a hegyekről a fűvek:

²⁶ Vannak juhaid a te ruházatotdra, és kecskebakok mezőnek árál,

²⁷ És elég kecsketej a te ételedre, a te házadnépének ételére, és szolgálóleányaidnak ételül.

FEJEZET 28

Minden istentelen fut, ha senki nem üldözi is; az igazak pedig, mint az ifjú oroszlán, bátrak.

² Az ország bûne miatt sok annak a fejedelme; az eszes és tudós ember által pedig hosszabbodik fennállása.

³ A szegény emberből támadott elnyomója a szegényeknek hasonló a pusztító esőhöz, mely nem hágy kenyeret.

⁴ A kik elhagyják a törvényt, dicsérik a latrokat; de a kik megtartják a törvényt, harcolnak azokkal.

⁵ A gonoszságban élő emberek nem értik meg az igazságot; a kik pedig keresik az Urat, mindent megértenek.

⁶ Jobb a szegény, a ki jár tökéletesen, mint a kétfelé sántáló istentelen, a ki gazdag.

⁷ A ki megőrzi a törvényt, eszes fiú az; a ki pedig társalkodik a dobzódókkal, gyalázattal illeti atyját.

⁸ A ki öregbíti az ő marháját kamattal és uzsorával, annak gyűjt, a ki könyörül a szegényeken.

⁹ Valaki elfordítja az ő fülét a törvénynek hallásától, annak könyörgése is utálatos.

¹⁰ A ki elcsábítja az igazakat gonosz útra, vermébe maga esik bele; a tökéletesek pedig örökség szerint bírják a jót.

¹¹ Bölcs az ő maga szemei előtt a gazdag ember; de az eszes szegény megvizsgálja őt.

¹² Mikor örvendeznek az igazak, nagy ékesség az; mikor pedig az istentelenek feltámadnak, keresni kell az embert.

¹³ A ki elfedezi az ő vétkeit, nem lesz jó dolga; a ki pedig megvallja és elhagyja, irgalmasságot nyer.

¹⁴ Boldog ember, a ki szüntelen retteg; a ki pedig megkeményíti az ő szívét, bajba esik.

¹⁵ Mint az ordító oroszlán és éhező medve, olyan a szegény népen uralkodó istentelen.

¹⁶ Az értelemben szűkölködő fejedelem nagy elnyomó is; de a ki gyűlöli a hamis nyereséget, meghosszabbítja napjait.

¹⁷ Az ember, a kit ember-vér terhel, a sírig fut; senki ne támogassa őt.

¹⁸ A ki jár tökéletesen, megtartatik; a ki pedig álnokul két úton jár, egyszerre elesik.

¹⁹ A ki munkálja az ő földét, megelégedik étellel; a ki pedig hiábavalóságok után futkos, megelégedik szegénységgel.

²⁰ A hívő ember bővelkedik áldásokkal; de a ki hirtelen akar gazdagulni, büntetlen nem marad.

²¹ Személyt válogatni nem jó; mert még egy falat kenyérért is vétkezhetik az ember.

²² Siet a marhakeresésre a gonosz szemű ember; és nem veszi észre, hogy szükség jö reá.

²³ A ki megfeddi az embert, végre is inkább kedvességet talál, mint a sima nyelvű.

²⁴ A ki megrabolja az atyját, és anyját és azt mondja: nem vétek! társa a romboló embernek.

²⁵ A telhetetlen lélek háborúságot szerez; a ki pedig bízik az Úrban, megerősödik.

²⁶ A ki bízik magában, bolond az; a ki pedig jár bölcsen, megszabadul.

²⁷ A ki ad a szegénynek, nem lesz néki szüksége; a ki pedig elrejtí a szemét,

megsokasulnak rajta az átkok.

²⁸ Mikor felemeltetnek az istentelenek, elrejtí magát az ember; de mikor azok elvesznek, öregbülnek az igazak.

FEJEZET 29

A ki a feddésekre is nyakas marad, egyszer csak összetörik, gyógyíthatatlanul.

² Mikor öregbülnek az igazak, örül a nép; mikor pedig uralkodik az istentelen, sóhajt a nép.

³ A bölcsesség-szerető ember megvidámítja az ő atyját; a ki pedig a paráznákhoz adja magát, elveszti a vagyont.

⁴ A király igazsággal erősíti meg az országot; a ki pedig ajándékot vesz, elrontja azt.

⁵ A férfiú, a ki hízlik barátjának, hálót vet annak lábai elé.

⁶ A gonosz ember vétkében tör van; az igaz pedig énekel és vígad.

⁷ Megérti az igaz a szegényeknek ügyét; az istentelen pedig nem tudja megérteni.

⁸ A csúfoló férfiak fellobbantják a várost; de a bölcssek elfordítják a haragot.

⁹ Az eszes ember, ha vetekedik a bolonddal, akár felháborodik, akár nevet, nincs nyugalom.

¹⁰ A vérszomjasak gyűlölik a tökéletes embert; az igazak pedig oltalmazzák annak életét.

¹¹ Az ő egész indulatját előmutatja a bolond; de a bölcs végre megcsendesíti azt.

¹² A mely uralkodó a hamisságnak beszédire hallgat, annak minden szolgálai latrok.

¹³ A szegény és az uzsorás ember összetalálkoznak; mind a kettőnek pedig szeméit az Úr világosítja meg.

¹⁴ A mely király hűségesen ítéli a szegényeket, annak széke mindörökké megáll.

¹⁵ A vessző és dorgálás bölcseséget ad; de a szabadjára hagyott gyermek megszégyeníti az ő anyját.

¹⁶ Mikor nevednek az istentelenek, nevedik a vétek; az igazak pedig azoknak esetét megérik.

¹⁷ Fenyítsd meg a te fiadat, és nyugalmat hoz néked, és szerezh gyönyörűséget a te lelkednek.

¹⁸ Mikor nincs mennyei látás, a nép elvadul; ha pedig megtartja a törvényt, oh mely igen boldog!

¹⁹ Csak beszéddel nem tanul meg a szolga, mert tudna, de még sem felel meg.

²⁰ Láttál-e beszédeiben hirtelenkedő embert? a bolond felől több reménység van, hogynem a felől!

²¹ A ki lágyan neveli gyermekségétől fogva az ő szolgáját, végre az lesz a fiú.

²² A haragos háborgást szerezh; és a dühösködőnek sok a vétke.

²³ Az embernek kevélysége megalázza őt; az alázatos pedig tisztességet nyer.

²⁴ A ki osztozik a lopóval, gyűlöli az magát; hallja az esküt, de nem vall.

²⁵ Az emberektől való félelem tört vet; de a ki bízik az Úrban, kiemeltetik.

²⁶ Sokan keresik a fejedelemnek orcáját; de az Úrtól van kinek-kinek ítélete.

²⁷ Iszonyat az igazaknak a hamis ember; és iszonyat az istentelennek az igaz úton járó.

FEJEZET 30

Agurnak, a Jáké fiának beszédei, próféczia, melyet mondott a férfiú Itielnek, Itielnek és Ukálnak.

² Minden embernél tudatlanabb vagyok én, és nincs emberi értelem én bennem.

³ És nem tanultam a bölcseséget, hogy a Szentnek ismeretét tudnám.

⁴ Kicsoda ment fel az égbe, hogy onnan leszállott volna? Kicsoda fogta össze a szelet az ő markába? Kicsoda kötötte a vizet az ő köntösébe? Ki állapította meg a földnek minden határit? Kicsoda ennek neve? Avagy kicsoda ennek fiának neve, ha tudod?

⁵ Az Istennek teljes beszéde igen tiszta, és paizs az ahhoz folyamodóknak.

⁶ Ne tégy az ő beszédéhez, hogy meg ne feddjen téged, és hazug ne légy.

⁷ Kettőt kérek tőled; ne tartsd meg én tőlem, mielőtt meghalnék.

⁸ A hiábavalóságot és a hazugságot messze távoztasd tőlem; szegénységet vagy gazdagságot ne adj nékem; táplálj engem hozzám illendő eledellel.

⁹ Hogy megelégedvén, meg ne tagadjalak, és azt ne mondjam: kicsoda az Úr? Se pedig megszegényedvén, ne lopjak, és gonoszul ne éljek az én Istenem nevével!

¹⁰ Ne rágalmazd a szolgát az ő uránál, hogy meg ne átkozzon téged, és bűnhődnöd ne kelljen.

¹¹ Van oly nemzetség, a ki az ő atyját átkozza, és az ő anyját nem áldja.

¹² Van nemzetség, a ki a maga szemei előtt tiszta, pedig az ő rótságából ki nem tisztíttatott.

¹³ Van kevély szemű nemzetség, és a kinek szemöldökei igen fellátnak!

¹⁴ Van olyan nemzetség, a kinek fogai fegyverek, és a kinek zápfogai kések; hogy a szegényeket kiemésszék e földről, és az emberek közül a szűkölködőket.

¹⁵ A nadálynak két leánya van: addsa, addsa! E három nem elégszik meg; négyen nem mondják: elég;

¹⁶ A sír és a meddő asszony, a föld meg nem elégszik a vízzel, és a tűz nem mondja: elég!

¹⁷ A szemet, mely megcsúfolja atyját, vagy megútálja az anyja iránt való engedelmességet, kivágják a völgynek hollói, vagy megeszik a sasfiak.

¹⁸ E három megfoghatatlan előttem, és e négy dolgot nem tudom:

¹⁹ A keselyűnek útát az égben, a kígyónak útát a kösziklán, a hajónak nyomát a mély tengerben, és a férfiúnak útát a leányzóval.

²⁰ Ilyen a paráználkodó asszonynak úta; eszik, azután megtörli száját és azt mondja: nem cselekedtem semmi gonoszt.

²¹ Három dolog alatt indul meg a föld, és négyet nem szenvedhet el.

²² A szolga alatt, mikor uralkodik, és a bolond alatt, mikor elég kenyere van,

²³ A gyűlölt asszony alatt, ha mégis férjhez megy; és a szolgáló alatt, ha örököse lesz az ő asszonyának.

²⁴ E négy apró állata van a földnek, a melyek bölcsék, elmések:

²⁵ A hangyák erőtlen nép, mégis megkeresik nyárban a magok eledelét;

²⁶ A marmoták nem hatalmas nép, mégis kösziklán csinálják az ő házokat;

²⁷ Királyuk nincs a sáskáknak, mindazáltal mindnyájan szép renddel mennek ki;

²⁸ A pókot kézzel megfoghatod, mégis ott van a királyok palotáiban.

²⁹ Három állat van, a mely szépen jár, sőt négy, a mely jól jár.

³⁰ Az oroszlán, a hős a vadak között, mely el nem fut senki elől;

³¹ A harczra felékesített ló, vagy a kecskebak, és a király, a kinek senki nem mer ellene

állani.

³² Ha bolond voltál felfuvalkodásodban, vagy ha meggondoltad: kezedet szájadra vessed.

³³ Mert miképen a ki tejet köpül, vaját csinál; és a ki keményen fújja ki az ő orrát, vért hoz ki: úgy a ki a haragot ingerli, háborúságot szerez.

FEJEZET 31

Lemuel király beszédei, próféczia, melylyel tanította vala őt az anyja.

² Mit szóljak, fiam? mit, én méhem gyermeke? mit, én fogadásimnak gyermeke?

³ Ne add asszonyoknak a te erődet, és a te útaidat a királyok eltörlőinek.

⁴ Távol legyen a királyoktól, oh Lemuel, távol legyen a királyoktól a bornak itala; és az uralkodóktól a részegítő ital keresése.

⁵ Hogy mikor iszik, el ne felejtkezzék a törvényről, és el ne fordítsa valamely nyomorultnak igazságát.

⁶ Adjatok a részegítő italt az elveszendőnek, és a bort a keseredett szívűeknek.

⁷ Ígyék, hogy felejtkezzék az ő szegénységéről, és az ő nyavalyájáról ne emlékezzék meg többé.

⁸ Nyisd meg a te szádat a mellett, a ki néma, és azoknak dolgában, a kik adattak veszedelemre.

⁹ Nyisd meg a te szádat, ítélj igazságot; forgasd ügyét a szegénynek és a szűkölködőnek!

¹⁰ Derék asszonyt kicsoda találhat? Mert ennek ára sokkal felülhaladja az igazgyöngyöket.

¹¹ Bízik ahhoz az ő férjének lelke, és annak marhája el nem fogy.

¹² Jóval illeti őt és nem gonosszal, az ő életének minden napjaiban.

¹³ Keres gyapjat vagy lent, és megkészíti azokat kezeivel kedvvel.

¹⁴ Hasonló a kereskedő hajókhöz, nagy messziről behozza az ő eledelét.

¹⁵ Felkel még éjjel, eledelt ád az ő házának, és rendel ételt az ő szolgálóleányinak.

¹⁶ Gondolkodik mező fölől, és megveszi azt; az ő kezeinek munkájából szőlőt plántál.

¹⁷ Az ő derekát felövezi erővel, és megerősíti karjait.

¹⁸ Látja, hogy hasznos az ő munkálkodása; éjjel sem alszik el az ő világa.

¹⁹ Kezeit veti a fonókerékre, és kezeivel fogja az orsót.

²⁰ Markát megnyitja a szegénynek, és kezeit nyújtja a szűkölködőnek.

²¹ Nem félti az ő házanépét a hótól; mert egész házanépe karmazsinba öltözött.

²² Szőnyeget csinál magának; patyolat és bíbor az ő öltözete.

²³ Ismerik az ő férjét a kapukban, mikor ül a tartománynak véneivel.

²⁴ Gyolcsot sző, és eladja; és övet, melyet ád a kereskedőnek.

²⁵ Erő és ékesség az ő ruhája; és nevet a következő napnak.

²⁶ Az ő száját bölcsen nyitja meg, és kedves tanítás van nyelvén.

²⁷ Vigyáz a házanépe dolgára, és restségnek étvét nem eszi.

²⁸ Felkelnek az ő fiai, és boldognak mondják őt; az ő férje, és dicséri őt:

²⁹ Sok leány munkálkodott serénységgel; de te meghaladod mindazokat!

³⁰ Csalárd a kedvesség, és hiábavaló a szépség; a mely asszony féli az Urat, az szerez

dicséretet magának!

31 Adjatok ennek az ő keze munkájának gyümölcséből, és dicsérjék őt a kapukban az ő cselekedetei!

For other languages please go to **www.wordproject.org**